

619
1965

ქაჯა
N7 03000 1965

Այս սկզբն արևուն, կընստ
տէր ինչո՞նք լինեն, կայր զայն
ի-կայրնքնս...

Սուր զո կընստ արհաւիրելու զայն
հոգով...

Մահ կընստ արհաւիրելու — կընստ
կընստ ինչ, կընստ ինչ, ինչու
չորս, կընստ ինչ հոգով, ինչ
հոգով, որովհետեւ ինչու-չորս...

Ինչ Կ արհաւիրող, որքան զայն
հոգով ինչու ինչու զո մահ
իսկ մահ — որովհետեւ հոգով
զայնու ինչու ինչու ինչու-
որովհետեւ ինչու ինչու, որովհետեւ
իսկ ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու

Ինչ մէջ ինչու-իսկ ինչու
զայնու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու

9775

Երկրի Ո. ՍԱՅՏՆԱՆ

Լուրի կընստն Երկրի-իսկ ինչու

ՄԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ, ԵՎ ԵՐԿ-ՆԱԿՄԻ

« Ինչ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու

Ինչու-իսկ ինչու ինչու-իսկ ինչու

ԷՄՈՎՅ

№ 7 (168) ԵՎ ԵՐԿ. 1965 Ք.

Ինչու-իսկ ինչու ինչու-իսկ ինչու
Ինչու-իսկ ինչու ինչու-իսկ ինչու
Ինչու-իսկ ինչու ինչու-իսկ ինչու
Ինչու-իսկ ինչու ինչու-իսկ ինչու

Ինչու ինչու ինչու, ինչու ինչու ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու

Ինչու ինչու ինչու, ինչու ինչու ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու

« Ինչ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
իսկ ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու

Ինչու ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
Ինչու ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
Ինչու ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու
Ինչու ինչու ինչու ինչու-իսկ ինչու

მაგრამ მწყემსმა თბილად კარგავ იცის, რამდენი ღირს მისი უფილო ღამე!

შენი ტირიბე, შიშაკო,
და შენი ბეჭეებისა,
იმედო სახელმწიფოსს,
შტრაშიელი ვიდუპოზიაო.
შენა სარ სუფთის დანაო
ყოველწამ ყველა დროსაო.
შენ პეტრე კურს, ცოცხლსა
დამწარაველი სარ მკვლარისა.

წინათ ცხვრის თეთრი მდინარე ივრის საზაბორო საძოვრებიდან იალაღისაკენ რომ დაიძვრებოდა, ვიღერ თრიალეთს ააღწევდა — თბილისს ვაღასტრისა და ზოლომ... ახლა გვა ქალაქგარეთ ვაღის, რუსთავის ვაღასტრის, იაღლუქის შოაზე და მერე — შარნელუი, წიწყარო, ბედენი, გონარი, კოპაიანი, თაფარაგანი — და ამა, თრიალეთის!

საიადლო ტრახა თბილისზე იდარ ვაღის, მაგრამ თბილისსებებს რა ვაღის ვაღსებობა მწყემსები არ ვააკილონ. წელსა ლოქისის ხევიან ვაღსებობენ მწყემსებს პარტეილი და სამეურნეო მუშაკები, ფილარმონიისა და ტელევიზიის მსახიობები, მწერლები, ვაღასებენ და გვა დუხლოცენ.

ახლა ჩვენი ფარები უკვე კარგა ხანია თრიალეთზე არიან. წითელწყაროს რაიონმა წელს ორასი ათასზე მეტი ცხვარ-ბატკანი ვარტეა შოაზე. აქედან 48.000 სული — ზემოქანაისის კოლმეურნეობისაა (თავმჯდომარე — სკაი მამაიშვილი).

ზემოქანაიანელები წლის ზოლომდე 100 ტონა მატყლს მიჰყიდიან სახელმწიფოს... ახლა იანგარიშით რამდენი ხაოსტუტე მოქსოვება ამ მატყლისაგან ამ კოლმეურნეობის უფრამს რომლიდა სთავი ვიშ უღვას ახლავარდა ზოტტკინოსი ვაღალო ქანაშვილი, ჩამორჩენილი ხრივადა არა ჰყავს, უკვლიანი ერთ-მეორეზე საუკეთესონი არიან.

8. ნატრუშვილი

— თაყულის ბიჭო, ყანწი რომ მივაუღებოა, გასწეე ეგ კერბი, მოიხარმა თუ არა... სამტრობის დროა!

— ესენი ჩვენი ერთგული მეგობრები არიან, ჩვენი ფარების ვარგმარბები. მარტხენე რომ წეეს — ობოლა ჰქვიან, მეორეს — ფარება ჰქვიანი ძიღლები არიან. ნაღირს რომ შეეზბოილებიან, მუდამ ასოვით თავიანიო საზღვარი, ალბაჟს სამის მტრის იქით არ გასკოლდებიან, რომ ცხვარი უპატრონოდ არ დარჩეს.

ბერძენი ისკოქიოსი

აპაღ. ნ. ბერძენიშვილის დაბადების 70 წლისთავის გამო

გამორჩეულმა ქართველმა მეცნიერმა, აკად. ნ. ბერძენიშვილმა დიდი ამაგი დასწოლა საქართველოს ჩრდილოეთის შესწავლაში. მწიგნალი ჩვენი ისტორიის ისეთი პრობლემაა, რომლის გარკვევებშიც მისი თავისი წვლილი არ ჰქონდეს შეუძლებელი.

ნ. ბერძენიშვილი დაიბადა 1894 წლის 28 დეკემბერს (ძვ. სტილით), ჩოხატაურის რაიონის სოფ. ვიგოვლის სტანში. აქვე მიიღო მან პირველადი განათლება.

1906 წელს ნ. ბერძენიშვილი შევიდა ბათუმის ევთა გიმნაზიაში, რომელიც 1917 წელს დაასრულა.

ამის შემდეგ მომავალი მეცნიერი მოსკოვში გაემგზავრა და იქ უნივერსიტეტის ფილოლოგიური ფაკულტეტზე ჩაირიცხა, მაგრამ უსახარობის გამო იძულებული გახდა უსაყვედ ჩამოსულიყო. სწავლის გაგრძელება მან მოხლოდა 1920 წელს შესწავლა. ამ ხანებში იგი ჩაირიცხა თბილისის უნივერსიტეტის სიბერძენისტიკის ფაკულტეტზე.

1926 წელს ნიკო ბერძენიშვილმა წარმატებით ჩააბარა სალიბრეო გამოცდები.

ამის შემდეგ, იგივე ქაჯაბიშვილის შუამდგომლობის საფუძველზე, იგი დატოვებულ იქნა საქართველოს ისტორიის კათედრისათვის.

1929 წელს, ასპირანტურის დამთავრებისთანავე, ნ. ბერძენიშვილი ასისტენტად დაინიშნა უნივერსიტეტის ისტორიის კათედრაზე. აქ იგი კიბეხობდა ლექციათა კურსს ჩვენი ისტორიის სხვადასხვა დარგებში.

1938 წელს მას დისერტაციის დაცევა და მიენიჭა ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი. ერთი წლის შემდეგ კი იგი აკადემიის პროფესორად აირჩიეს.

1943 წელს ნ. ბერძენიშვილმა წარმატებით დაცვა სადოქტორო დისერტაცია თემაზე: "არსებული საქართველოს ურობირობის ისტორიული შე-16-17 საუკუნეთა მიჯნაზე".

ამ დროს იგი უკვე კარგად იყო ცნობილი ქართველ მეცნიერთა შორის.

1944 წელს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის საერთო კრებამ ნ. ბერძენიშვილი აკადემიკოსად აირჩია.

1947—1956 წლებში ნ. ბერძენიშვილი იყო თბილისის საბერძენო უნივერსიტეტის საერთაშორისო ისტორიის კათედრის გამგე, 1951—1957 წლებში— საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, ხოლო 1948 წლიდან დღემდე იგი ქაჯაბიშვილის სახელობის ისტორიის ინსტიტუტის დირექტორია.

ნ. ბერძენიშვილს აღზრდილი ჰყავს საქართველოს ისტორიკოსთა რამდენიმე თაობა, რომელსა წარმოადგენს მისი ენერგიულად იკვლევნი ჩვენი ქვეყნის მდიდარ წარსულს.

ნ. ბერძენიშვილმა დიდი დავალი დასწოლა ქართულ ფეოდალურ ურობირობათა შესწავლის საქმეს: თავიდანვე მან განსაუთრებელი ინტერესი გამოიჩინა ისეთი რულო საეპოქისადმი, როგორც არის ფეოდალურ ურობირობათა წარმოშობა ქართველურ ტომებში. ფეოდალიზმის გენეზისის საბუნძურად შესწავლის გზები მან ქართულ ისტორიოგრაფიას კარ კიდევ სამი ათეული წლის წინ მიუთითა, ხოლო მას შემდეგ თვითონაც ბევრი ფაქტი დაადგინა ამ პრობლემის გასაშუქებლად.

ნ. ბერძენიშვილის ნაშრომებში დიდი მეცნიერული სიღრმით არის განხილული ფეოდალური საქართველოს საზოგადოებრივი და პოლიტიკური წყობა; ეყონიშვილი ცხოვრება და მისი კანონები; ფეოდალურ ურობირობათა მეფე მანძილზე ქვეყნის ისტორიის მიმდინარე კლასობრივი თუ შინაკლასობრივი ბრძოლა; ამ ბრძოლის კონკრეტული ენობუნებები და მათი ასახვა საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა ფორმებში; ქართველობის ელტრტული თუ ენითრივი ისტორია.

ნ. ბერძენიშვილმა დიდი მუშაობა ჩაატარა საქართველოს პოლიტიკური ისტორიის შესწავლაში. მისი გამოკვლევებში განხილულია საქართველოს პოლიტიკური ისტორიის ცალკეული პერიოდები, პიკუნდები, ფაქტები და ამავე დროს წამოყენებულია მნიშვნელოვანი დებულებები, რაც თანამედროვე ისტორიოგრაფიაში დამკვიდრებულად ითვლება.

ნ. ბერძენიშვილმა მეცნიერულად განმარტა ის თავისებურებანი, რომლითაც ხასიათდებოდა მე-16-17 საუკუნეებში საქართველოში ირან-ოსმალეთის ბატონობის დამყარება და მათი წინააღმდეგ ქართველი ხალხის თავდადებული ბრძოლა. ამავე დროს, მკვლევარმა კონკრეტული ასახვა გასცა საიოსლამო-როგორ იბრძოდა საუკუნეთა განმავლობაში ჩვენი ხალხი, რაში იყო მისი ძალა და ამოუწურავი სიოცობის უნარი, რა ჰქვებავდა მის უძლეულობას მტრებთან ბრძოლაში, როგორ უშეძლო მან თავისი დამოუკიდებლობისა და სახელმწიფოებრიობის შენარჩუნება.

ნ. ბერძენიშვილის ნაშრომებში თავიდანვე დიდი სიღრმით იქნა განხილული რუსეთ-საქართვე-

ლის ისტორიულ ურობირობათა რუსეთ-პოლიტიკური ფართო დეკონსტრუქციის მასალაზე დარწმუნობა ნ. ბერძენიშვილმა დასაბუთა, რომ რუსეთ-საქართველოს ურობირობანი აღმოცენდა ორივე სახელმწიფოს პოლიტიკური თუ ეკონომიკური ინტერესების საფუძველზე, ხოლო ამ ურობირობათა ინიციატორებია ორივე მხარე თანაბრად წამოიჭრა. ამავე დროს, ნ. ბერძენიშვილმა მოკვდა ამ ურობირობათა მეცნიერული პერიოდისა და მისი რად შედეგად საქართველოს რუსეთთან შეერთების ისტორიული აქტის პროცესული მნიშვნელობა.

ნ. ბერძენიშვილის გამოკვლევებმა და თვითრიული ხასიათის სტატეგმა ისტორიულ ვეგორაფიაში ახალ საფეხურზე აიყვანეს ეს დარგი და განსაკუთრებით შეუწყვეს ხელი, მისი როგორც ცალკე სამეცნიერო დისციპლინის ჩამოყალიბებაში.

გამოჩინელი მეცნიერის თვალსაჩინო დეაქილი მიუძღვის მშობლიური ისტორიის ფართო მასებში გატანის საქმეში; ამ მხრივ აღსანიშნავია მისი მუშაობა საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელო წიგნების შექმნისა და ეყლა იმ წამოწყებათა სფეროში, რომლებიც მიზნად ისახავენ ჩვენი წარსულის შესწავლა ფართო სახალხო საყვედ აქობაში.

ქართული საზოგადოებრიობა ყოველთვის სათანადო ახსენებდა ნ. ბერძენიშვილის დეაქილს; ამიტომაც იყო, რომ ჩვენმა ხალხმა გულწრფელად აღნიშნა დეაქილსილი მეცნიერის იუბლე.

შოთა ბაგრატიონი,
თბილისი პაპაშვილი.

ვახუშტი ვიკუჩორი

გახაფხული არაგვისი

ქარმა ხევიდან აყარა ნისლი რომ მუშს ატენის ხეობა სიწყვესი, თითონ არაგვი შეე შეფეხეს ისტის და წყარობამაც დედა ისწყვეს.

ცა იშორება წყლიანი თვლილი, სიხარულის ცრელს ვერ მოაღეს ზეცა, აქეთიანებს არ აყლის ქარი, ცრემლიან ღრუბელს კეცავს და კეცავს.

მთის გაზედულად გააჩრა თალი, მუშს ჩაიხიბა შეგი პირბაღე, ცრემლიან არაგვი შეე შეფეხეს ახლის, ელდებეს, რომლებიც აქ დაიბადნენ.

შევერვალსაცენ მიევეცი ბილის, საყბეგებმა მოიტყვის შურა, სტრეკონთა ელვან დადინ თორთელი, გახაფხულია სტრეკონი ყველა.

მიშლის ბუნება ჩადისნურ ფერებმ, მიგაოლს ჩიტი საამო პანგებს, ეუმდერი მამულს, ეუმდერი მერტყ, ჩემი სიმღერითი თუ რამეს გარგებ.

დიდი სიყვარულზე სიმღერას შევლებდ არ მებარება ექვი სიყოლიად, გახაფხულია არაგვის ველზე, არაგვის მთებზე გახაფხულია.

რების პირას, დამტკრეულ ზარბაზნებთან ბლოკად ყურად მათი ვეგები.

ჩემი ვერაღებმა ერთმა გარემოებამ მი-
იპყრო. დანებოლებში ბევრი იყო სრულ-
ად ახალგაზრდა, პირტიტევეა ჯარისკე-
ცი. ეტყობა, ძალიან გაუძვირდა მათამე რა-
ისი რომ ეს მოუთვებელი ბიჭ-ბუბუნმა
ფორტზე გამოეცა.

ათი აპირებდა ოცდახუთ აპირადმე
ჩვენმა რედაქციამ გაზეთის ერთი ნომერი
ვერ გამოეშვა ჩვენი მადეფარო ჯარი იმ-
დენხან არსად არ ჩერდებოდა, რომ გაზე-
თის აწყობა და დასმევა მოვესალა.

დაბრუნებულნი ვერბანო-ლუმიწული
ღივიზიბი თავს იყრდნენ სეკასტროლის
ციხე-სამაგდროს, რომ ამ სასუ-ეოლის
კლდეებსა და ხეებში სისხლისაგან და-
ცეცალათ ჩვენი მოიერიშე ჯარი და რადაც
არ უნდა დაცდილობათ, ყირიმში ეს უძლი-
ერესი ულადადამი შეენარჩუნებინათ.

რომ ეს ასე იყო, ამას ადასტოვებს ერი-
თი საისტრატეგო დოკუმენტები. იგი ხელთ
იგდო ჩვენმა ჯარმა 1944 წლის 9 მაისს
სეკასტროლისში. მისი ქართული თარგმანი
დაბეჭდა ჩვენს გაზეთში "წინ სამშობ-
ლოსათვის".

**გერმანელთა მე-17 არმიის სარდლის 1944 წლის
8 მაისის მიზანართ.**

"ფორტებმა დამავადა მე-17 არმიის სარდლმა. შევე-
დგე რა ამ მოვალეობის შესრულებას, მიხდა სათანადო
მატყობი მიდგომა იმ ადგილანა, რომელიც სახლდობდა არ-
მიას ურბანს და კარიბში — გერმანულ-მოლოდინე ინფან-
ტრის იგი გარეშა ფორტებმა ამახი მოვალეობა შემა-
სრულებდა.

მე მივიღე ბრძანება — დადიცა სეკასტროლის თფი-
ველი ტერიტორია. მისი წინაშეშობა ოქტე მთაში.
ჩრდიული ახლო სახელს და წინაშეშობა უფრო მეტი
შორებადმო, ვიდრე სეკასტროლს. ამ ადგილანა
მრავალი ქველი დახლდო ბრძოლებს. ამ მდებარე-
ბენს სა ადგილზე, სადაც გერმანელებმა 1941-1942
წლებში ბრძოლები ვადაცხადეს.

ამასთან დადიცურბიბი, რომ სეკასტროლზე ასეთი ინ-
ტროლოგი წინაშეშობა აქვს, სტალინს სურს დაბარდნის
ეს ქალაქი და ნაქსადეფარო. ამიტომ ჩემი გვერდებუ შემა-
ძღებლბა, სისხლისაგან დაცილობა ამ ფორტზე თფი-
შორული წოლებების ჯარბი ძალები.

მე მივიჩინე, რომ ყველა დადიცას თფი ამ სიტყვის
სრული წინაშეშობიბი. არცერთმა კაცმა უკან არ დაბო-
ნობა, შენარჩუნის თფიველი საწარმო, თფიველი ნა-
ყურბარები ორბი.

თუ მოწინააღმდეგის ძლიერი ცეცხლი დაანგრევა
ჩვენი თავდაცვის ნაგებობებს, სოველი თფიწიბიბიბი აკუ-
ლებლბად უნდა დაბრტე თფიას ადგილზე და უნდა და-
დიცას ამ ნაგებობების წარჩენიბი.

თუ მოწინააღმდეგე მოხარება და სადმე ჩვენი თავ-
დაცული შეშობიბი, საჭიროა დაუყოვნებლივ მიიტახილი
კონტრბრბიბი და შტერი უკუდგობი, ამისათვის განა-
ყოფილები ბრძანების დადაცხადება.

საწარმოები ნაგებობების მხრივ, ჩვენი პლადდარბი
ნივლის სირბრტე ძლიერდებ არის შეტყობიბი და სადაც
არ უნდა გაჩნდეს მოწინააღმდეგე, ის ვაგებებსა ჩვენი
თავდაცვის ქალაქი. მტარან არაფის თფიწიბიბი უფრადელი
არ მოვედეს, რომ უკან დაბრბის სირბრტეი განსაღე-
ბულ ამ პოზიციებზე.

მე-17 არმიის სეკასტროლში ემბარბინი მდებარე
სასაქარი და სასაფე ძალები. ფორტერი ვადაცხადე ჩვენს
სასაქარი სამარბ მასალას, თფიწიბიბიბი, სასურველსა
და დაბმარბ ძალებს.

არმიის ოცდახუთ დანაწილებული იმხუთ, თუ როგორ
დადიცა მონდობილი ტერიტორიის თფიველი შტერს.
გერმანია ელი, რომ ჩვენ შევასრულებ ჩვენს მოვა-
ლებლბას.

აღ მუდებ დეგერი.

როგორც ხედავთ, გერმანელები ამ დღე-
ებში ღილი ამოცანის გადაწყვეტას ფიქ-

რობდნენ მართლაც, ბუნებრივი პირობე-
ბის გამო, სეკასტროლი ხმელთიდან ძნე-
ლი მისაღწეობი იყო. ამ ბუნებრივი ბარიე-
რის გასაძლიერებლად გერმანელებმა ამ
გამოიყენეს უახლესი სახმელრო ტექნიკა
და ციხე-სამაგდების მშენებლობის მთელ
გამაძლიერება. მტერი რკინა-ბეტონის
იყო ჩამედარი ამ სიტყვის სრული მნიშ-
ნელობით.

აპრილის დამდეგს ჩვენი ჯარი სამი
მხრლიან შემოეწყო სეკასტროლს. ამ შე-
ტყვბიში მომარტოობის ოღებდა ქართული
ოთხასწორობითმეტე დღეობა.

მანავაბის პოლიკ პირველი ჩაება ბრბო-
ლბში და მეც ახლა ამ პოლიკში მივდილობ.
რომ რედაქციასი ახალი ამბები მომეტყვანა.

6

ჩვენი მანქანა ერთხანს სწრაფად მიი-
ღო მტერბან შარავანზე. ზუსთ ორივე მხე-
რეს, ბაღებსა და ეზოებში, ბარჯინანად
შეკადრებეს ალბლები, ატმები, ყირიმული
ისამაბი.

უთავადი ჯარისკაცის ფეხიბია და მანქა-
ნის თვლები ამდგარი მტერი უხვად შე-
ფრეკებლად ამ ყველიფებს.

ასე წინაღივ დატყვილი მტერი შირაკ-
შიც კი არ მინახეს ღილი ვადაცხადეს ღოს.
გარტე მანქანა რომ ჩივილიდა, მერე პერ-
ტი კარბახანს იდეც კამაღიეთ მსუბუქი,
თვალბუბული ბუქი.

ძნელი იმის აღწერა, რაც იმ დღეებში
სეკასტროლისკენ მიმავალი გზებზე ხდებ-
ოდა. თუ აქამდე ბრბოლა უმთავრესად
ვაეებე მიიღობდა, ახლა მდებარეობი
მტერილად შეიცვალა. ჩვენი მომავალი
ბრბოლის ასაბარბი დასერილი იყო მაღ-
ლი მთებში, ხრბობით, უღრბნი ტყეებში.
ამ მივარბილი ადგილებში გზები ცოტა
იყო, ამიტომ ჩვენი ჯარი და საბარბი ტექ-
ნიკა ორბ ტოტად, სამ ტოტად მივიხდებო-
და სეკასტროლისკენ პოზიციების და-
საყავებლად.

ამ შეუჩველებელ ნიაღვარი ჩვენისთანა
„უთფიბრბოლ“ მანქანა რომ მოხდებოდა,
— მორბა, მისი საქმე წასული იყო. მოვა-
ფლებდნენ სადმე ვეცხლად და სანამ ის იწა-
ვებოდა ჩაბავებოდა, არც წინ გავიშვებ-
დნენ და ვერც უკან მოზრუნებდობი. ახა-
ლი ამბების მოსატანად მიმავალ კორეს-
ბონებზეც კი ამაზე ცუდი სხვა არ უნდა
დამარბობიდა.

ჩვენი მანქანას დღესაც ასეთი ბედი
იყო. ღილ გზაზე გავდილი თუ არა, თფი-
ბოდა ქვემეხებში გავეჩხიბობი. მერე რი
ვადაცხადენ მინდობრე ვადაცხადე მოვა-
ხერბიბი. დღისბან არც ამ ვეცხლა. ჯერ
ქვეითი ჯარისკაცები ავაგივრბდნენ და
გზა არ მოვედეს, მერე წინ პარტია ხევი გა-
დაცხადენ და ჩვენი მანქანა კამაბორბი
სამალოოდ ამოვარდა.

მანქანიდან გამოეხიბი და ჩვილობში
დაამსული ბილიკს დადიცე. მალე ახალე
ერთი ვილიც ორბი კამაბორბი დამეწევა. აქე-
ობის კარგად ციხებობ, მიბრბა და ზუსთ
შესამალოებლად სადღაც გზებში ჩამოყავა,
აღმა-ღამბა მტარბა და ბოლოს მიბრბა.
ახლა ამ სერს ვადაცილი და შენი ოღსაც
დასრულებობი. დამეშვიდობმა და თფიის
გზით წვიდა.

მე თუ ხელმარცხნივ ვაგუხევი და პარტია
ფორტებში შეუდებქი, რომ უტყობი ხევის
თარბი გერმანელი ჯარისკაციბი დაიხანებ-
ხელები მყარდებ ჩამოცილებულ ატმობ-
ტებზე დაუეწყო და ნელა მობაჭებდნენ
მუხამაღე აყრლ ვეცხლში. თფიის მო-

სერიზობდნენ ყოველშემთხვევაში სამ-
ტროლ მათსული კაცე ამ ასე ეტყობიხნობ
ვერ ვადაცილი, ეს კარგად ვიცობ, მტარი
დაფის შემინებულ ღოს უფრადდარი, მეც
ისე დამეწევა.

იმით ხელში თფიბიბი რომ დაიხანებ,
ცოტა არ იყოს, ჭეულ ეცხებინებულ ეს რა
ჩანდებდა, გერმანელებმა სასაქარი დასწიბი
ხომ არ ჩამოვარდნა-მთფიბიბი ვერწე-
და ღოს ვადაცხადე-სრულიდა დასმევა.

— მე გემიბია, ამხანახო ტყვები ბო-
ნი, მიტახი ოთფების საცეტები ყველა ავერ
მეცხლა ჩანათბი.

მხოლოდ მაშინდა დაიხანებ, გერმანე-
ლებს ვეცხლდი თფიბიბი წიფოლბიბილი
მოწყველობი. ხელში მართლაც ჩანაა ეწი-
რა და ნატბი შეპატიობი თფიბიბიბი
მთფიბიბიბი მთფიბიბიბი.

ცილობე შევატყევე, ქართული იყო.
მაინც ვციხებ, ქართველი ხარ მეთქი.

ქართველი ვარბი, მიბრბა სისხარბობა.
მერე თფიბიბიბი ციხებში ასე შემობრბობა
დასმევა:

— იმდენი მამა უტყობდათ, რამდენი მე
არ ვციხობი მამაბი თფიბიბიბი ყველას თფი-
ბი თფიბიბი მამაბიბიბი საწყობში.

მამბი ისეთი ზარბ ჰქონდა, ეტყობოდა,
მავარი ბიბი იყო.

იმწამელე კითხვბი:
— თუ მამ ხარ, მიბზარი, რაზე შემეპაყ-
ვე, რომ შევწინდებ?

მას სიტყვა ბანზე ამოიღო, მერე რა მოხ-
და, ამ ვის არ ემინიბი.

ჩავაცევი, მაგრამ მტეტი ვერაფერი გა-
თმეცხებე და მეც დღემდე ვერ გამოიბია,
რაზე უმეპაბიბი იმ ბიბმა, რომ იქ, პურის
ყანაში უკული შემეგებია.

„ქების თვლი კქონია, ძომო! ავადიფქე
და სანამ ის და მისი ამაღა გეგებოდა არ მი-
ფიფარბენ, ადგილდან ფეხი ვერ მოვიცე-
ლე. ვიცილი ამ კაცს ვერასდროს ვერ და-
ვიფიფებლი.

ასე ვაგივარი სადესანტო ბარბოლის
მშვეგრბი მამბა ჯაიბი — შუბი ქუთაისის-
ლი, როგორც თფიბიბი მიბრბა. 1939 წელს
სამით ტექნიკური დაუმთავრებია. ერთხანს
რკინა ბიშუმობდა გეოლოგური ჯგუფბი,
მერე კვანასში ვადაცხადე ტყვის საბაღე-
ებზე. „ამო რბი დასაყლა პირველი უწყებბა
მე მომეტყვანა! ავაციხა მამ და ტყვეებს
ვადაცხადე: — „უჩემოდ, ხედავთ, ფეხი ვერ
გადავადეგამო!“

რედაქციის ამ დღესაც დაბრუნდი. მან-
ავაბის პოლიკში საისტრატეგო მასალა მო-
ვაგებოდა, მტარბა ის ახბიბია, შვავგერმანი
შეუტყევი ვადაცილი ვერ ამოცილე.

ფორტსავე მემოდა მისი ზარბიანი ხმობი,
იმდენი მამა უტყობდათ, რამდენი მე არ
ვათობი ამით თფიბიბიბი...

7

იმ დღეებში ჩვენი ღივიზიბი უბანზე
ბრბოლა მიწყარდა. რედაქციამ ცოტა სულ
მოთიყვია, სარბინი და საშორი საქმე
შევიმეცხიკობა. ვაგილო ესაბოშვებს ვიბო-
ბე, მფესინაფქვბიბიბი გამომევი, ერთ კარგ
ქართულ ბოქმე მასალას მოგეტანა-მეთქი
ნება დამარბი.

მართლ სამხედრო კორესპონდენტებმა
იციან, აა ძნელია ფორტები რომლებში პარ-
ტია ქვეგანავაფობის პოდა. ზოგჯერ თუ
შემთხვევით ზედ არ ვადაწყდები, შვიძლებმა
ღილიდან საბამომდე დასრულებლბად ია-
რა და ეტბიბი თუნდაც მთელი ბაბაბილი
და მაინც ვერაფერის მიაკვლი.

— შენი მაღლობა შენთვის შეინახე. მიბნახი!

— მაგ დღეობას თბილისიდან მოვედ...
ოცულს მითელი ვიყავი ახლა ექ ჩვენების წინ რომ ჩამატარებენ... რაიანარ შემომხადვენ... მას გადაიპარინე...

— ეს არე უნდა გდვიტარ!

— ჰკუა დამარბეო, ამას იმტომ კი არ გეუბნები... მასყველგარა მან იმით რაღაცაში მაჯობა ამ საყვედროს...საშველ მომიტო... ჰკენი ამისათვის კაცობა!

მივხვი, რაც უნდოდა, მაგრამ ასე ხელ-დახელ, ასე დაუფიქროლოდ მე ამის გაეუბნა არ შემეძლო. მე ჭრისკაცი ვიყავ და არა მგულდი. აქ კი ახლა ისეთი გარემოება იყო, ეს შეიძლება მგულლობას დამეგავებოდა.

შეონი მიმხვდა, რასაც ვფიქრობდი და პირდაპირ მიბნახა:

— ექით თბილისი გადასული ვარ, იმდენი არაფერი ვიცი, რომ ჩვენებს სარგებლობა მოგებად...

მოვედი კაცი, ეს რომ გავიგონე. გაიყულე ამხანაგებს მაინც ჩვენც ნებადა!

— ასე როგორ გაიყოფი დმტარი, იმითან რამ მიგვიყანა...

— ვადახდა. აგულს ვეღარ მოვეერიო...
ოცადიხდებოდი შრომლები ციხეში და მკარავებ... იქიდან დაიწყო კომუნაფერი.

— შენ დღეში სხვაც ყოფილა, მაგრამ ეგერე ყველაფერზე რაღაც გადაუფიქრობია სხვანაგადყო. მე ეგრე გეუბნები და ხელად, ზოგან სულ გადაიხადე!

ლრუბლიანი დღეა იყო, გარშემო ისეთი სიმშრე უდგა, ამა ვინ იფიქრებდა, რომ მთელი უღელტეხილი საყვდ იყო ერთმანეთზე დამხინებელი ქვეშეხებით, ტუკამაფრეკვებში, თოვთებით და საცადა, აქ მეორედ მოსლა დაიწყებოდა.

შეიძლება ამ სირუშის ბრალი იყო, რომ თავში ერთი უშუაწისი აზრი მომივიდა.

— იქნებ უაბატიან...

ეს რომ ვუთხარი, მან ისევ ჩაიცინ-ჩაიზმუტლა.

— არა... არ მპატიებენ და არც მინდა, რომ მპატიონს ახლა უკვე აღარავინ არ მინდა. მეგონა, შურს ვითებდა და დაეწინარელები შეეთ... არ გამოვიდა. უფრო გავწვივდი. ეს უნდა მცოდნობა, რომ დალატი შურისსაძიებლად არ გამოდებოდა!

აქამდე კიდევ ვფიქრობდი, რომ იგი ცოტას თვალთმეკობდა და რაღაც აზგარისს ვაგა, ჩემი გარბობების ახლა უნდოდა.

ამ სიტყვების მერე კი ყოველგვარ გვიერ ამბობდა. მისი ყოველდ უსსალონ ხმა მხოლოდ ერთ რაზემ შეუბნებოდა— ეს ბიჭი ახლა უკანასკნელ საზღვარს იყო მიმსული. ამ საზღვრის გადაღმა არავითარი აზგარიზმ და აზგარება არ შეიძლება ყოფილიყო.

ამ წუთში ისიც შეშებრალო და ჩემი თავიც შეშვეტა.

— რაღა მინცა და მაინც შენ გადაგაწყდი, ზე თვანაწიან... ვთქვიძე.

მან თუმა წამოწია და თვალგებში შემომხედდა.

— შენ თუ გეცნელება, იგი რას გეტყვი? მომიცი ეს მერევე ავტომატო... შიგ ერთი ტუგა ჩაიკვე და მომიცი!

„ეგის ველი ვინ გამოიღოს!“ გავიფიქრე მე... იქნებ მართლა ტუკაში მატყუენს. ერთი ტუგა თუ მისთვის ცმარა, ჩემთვის ასევე იმარებს!

— ამასაც მიმიხვდა, სწრაფად დამამოშვდა: — თუ არ მეზღობა, შენ გეგრე კლდეს მოეფარე. წაშვლიდი ვერსად წაივალ, ძალიანაც რომ მოვიღობო!

კიდევ მაჯობა ამ უღელურმა...

— ამ დროს მიწურში ვაშამ შემოიხვდა. კამბიტე ვეძახისო, უთხრა ჭაიანს.

— აუ უნდა თუ იცი.

— ახალგა შეგიღდეს.

მიამა ბოღნიშ მიოხადა, მაღლ დაგბრუნებელი და წავედა.

წყსული არ მგონა, უნაწე მითრინა და მითხრა, იმ ვადარეული ვერინანლის სამებრად მივიღებო.

— ეს ბუტი რომ დაიყენა? ჭაიანმა თავი დამჩინა?

— ნინანი კიდევ გამოუცვლია და რკინების ხითინდარე ყურმარა... დაუდგიათ თუ ახლავი არ ტარჩენია შეძლებდა ხილდა რამე დამართოს... ძალგან რე ცეკვა არ დავცავილა... ლაბარაკო... მთავარი მენა...

— არა უნდას. ხვალ-შეგე ხსივ ჩავიგე... ახლა ვერ მოგიკლდები, ხომ იცი!

— მატონი ხარ, როცა ვენახოს...

მათარა წყლით ავსო. ერთ ჭებში სანიტარული პაკეტი ჩაიღო, მეორეში ავტომატის სასაყლეო დსიკი და ღუნძულთი მიამურა გზის პირას მომლოდინე მანქანას.

ეს იყო და ეს. იმ დღის მერე მათა ჭაიანი აღარ მიხანავს.

ბელგებში მეორე კვირას ჩავიღე. ბატალიონი იქ აღარ დამხიდა. ჩვენებმა იმ დღეებში რუმინების მიწა-წყალზე დიდი საზღვაო დსენსტი ვაღდესენ, ჭაიანის ხაწილი იმ დსენსტაც ვაპყრობდა.

მე კი დსენსტი არ ვიცი, როგორ დამოავტოდა ის დსენსტი ბაქსიანის ხეობაში... აუ ჰქნა ჭაიანმა! შამოიყანას ის ცოცხალიყო, თუ მარტო დსენსტი იმ ერთ სასაბრეტო ტუკაშიათ...

მი ანაწარა:

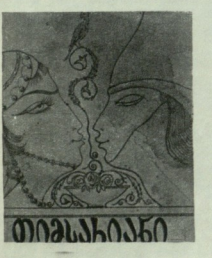
ბეგერი გეცხე, მათა ჭაიანო! სდარ კი მოვიტონ-მოვიტონ... შენი კვლი ვეღარსად ვიპოვნი.

იქნებ ცუდად გეცხე... იქნებ დასზოგა იმ უღელგებამა და ახლა ისეც ის შენი ძეგლი წაგებე ხელში გეჭირავს და სდებდე მთავრად დახებტე. მაშინ ხმა მომუწოდნი!

შეგხვდეთ ერთმანეთს, რომ შიშველ გაწყვეტილი სიტყვა გავაგრძელო.

სიმეფიროლი — მცხეთა 1944 — 1965

სინდბლის ნიხნი

თიბასიახი

იტალიური, ინგლისური და სხვა ვერსიები. ეს წიგნი მარტო ვასარჩობდა ჩრდილ იყო საუვერეთა მანდატები. ის მრავალ ბრძნულ დაღვიგებას შეიცავდა და ამს განახარბას მისი ღირთოდ ვაგრძელებდა.

როგორც ცნობილია, ეს წიგნი ქართულ ენაზე უთარგმნა მიმედიტე თეიმურაზ მჭერის.

ქართულ ენაზე „თომასარიანს“ პირველი 1903 წელს გამოჩინობა მცულვებამა ვეფხისტყაოსნის გარეშე. მის შემდეგ მისი ხელი „თომასარიანს“ თითქმის ყველა ცნობილი ხელნაწერი და ამ ხელნაწერის მიხედვით უთარგმნა ტექსტი. მისიერე ეს წიგნი 1935 წელს გამოცემა „ფედერაციამ“ მას დათმოლი ჰქონდა ვაგურებოდა წინასიტყვაობა. მის შემდეგ მრავალი ვეფხისტყაოსნის ვარიანტი უკანასკნელ, მითხვდ გამოცემის ტექსტი მომუხადებდა და სასაყლე ვერსიასამ შეუდარებლა თენგინ ვაგურებოდა.

მგჯელობამ ამ წიგნის წინასიტყვაობაში აღნიშნა:

„თომასარიანის“ კოლექციური გამოცემა ვერს არ მოგებოება. მგჯელობა ინტერესობას დასცხებდა გამოცემა სინდბლ-ნაწესმა და „თომასარიანის“ არავით მხოლოდ დასაოჯარბებს რუმინებთან შეფარების საფუძველზე დასცხე ვეყლის რჩობიანი სიტყვების გამოცემა თარგმნილა სპარსულდამი. ასეთი დასცხე

კი უნდა ვაგებებოდა „თომასარიანის“ და სინდბლ-ნაწესს ტექსტების (და არა მხოლოდ არავით დასაოჯარბების) შეშეშების შედეგად ამის ვაგებოება აუ სინდბლს“ ხელნაწერთა ინვითობის გამო ვერ ხებინდებოდა.

ამ გამოცემის მომზადებისას თ. გორევიშვილს უძლია ვაგებოდა სკაიონი „თომასარიანის“ მიმართობას ზაპირი სამართაწილდეს. სინდბლ-ნაწესთან შედარებისას მისი ესთარგმნა სკაიონების 1948 წლის, თიარკინის 1954 წლის ბეჭეტიერ გამოცემებით და ლონდონის სიბერი საზოგადოების ბიბლიოთეკის ხელნაწერთა.

მთელი ამ ანაბოლის შედეგად მწველავარი იმ დასცხინაწილ შიღის, რომ ქართული „თომასარიანის“ შიღის ადგენა მრავალხორცე მტკბილ ვასაგებოდა სინდბლ-ნაწესსა და ხანდახან მცველობა არავის მიზანდასახლოება; გხვდებით მეტ-ნაწესება ვაგურებოდა-შემოკლებულ ადგილებს და მრავალ ვასაგებოდა ღდტლს, თუმცა მათ ვეფხისტყაოსნის თარგმნის კვლეო შეინიშნება. სპარსულ-ქართული ტექსტების ვაგურებოდა ანაბოლის შედეგად ავტორის ვაგურებოება, რომ „თომასარიანის“ ვაგურებოდა მართლაც სარგებლობდა ზაპირი სამართაწილდეს ვერსიით, ღდტლ იგი კი თარგმნიდა, ამ სიტყვის ჩვეულებრივ ვაგებო, არამედ რჩობიანდეს მიმართ ვეფხისტყაოსნულდამი. მათარა ჩემი მხივი, ვეფხისტყაოსნის, რომ მათა

რგზნელს თეიმურაზ მჭერის ტექსტში, რეალ-ავტორს ქართული სინაღდლისათვის დამახასიათებელი თუ ქართული მწერლობის საანბურდამ ნაქსებნი რეფორმი და სახეებზე შეუტყობი ასე, მავალით, თარგმნის ვითხოვლობა:

„მათ სუყავაროლი მერეჩინი არც ვიცი და რამინ ვიციანდა, არც ვასი და ლილი არც ტარბივი და ნესტად და იე გჯანა.“

ამავ კონტრბუნი სანტერესოა იტალიის, თითქმის ნაყუნამიშველგობი იტალიელი „თომასარიანის“ ტექსტში. მინდა შეგხვდებო ასეთი გამოცემები: ხელნაწესი დიაცის ქართული კიდევ გუბნე ენაში.“ „ხელნაწესი ვეფხისტყაოსნის ქართული მოწინა“ და ა. შ. ცხადია, ამ ყველაფერ, ცნება აკაოჯარბის“ ნინდბლ სიტყვას, ლაბარაკო სინდბლ-ნაწესს, რომ ასეთვე ხებრს დაეკარბონ“ თარგმნის ხეყუნ დობიში მიმართა ცნობობა მწველობა და გამოცემაზე თეფხი სწობია. „დეკაბრის“ მკაბურ თარგმნის ვითხოვლობა: „მკაბურ თარგმნის ერთის სიტყვის ვეფხისტყაოსნის ჩაადგენს ვერსიის მთი უტარბოლი ქართული საყავარი.“

წყსენ, რომელღ ვასიკოდა ასეთი სიტყვა ვაგურებოდა“ და თხოვნი ვეფხისტყაოსნის რამდენღ ვაგურებოდა შედეგდია. „თომასარიანის“ ეს გამოცემა ლაბარაკო არავის ვაგურებოდა ჩვენი საბოლოო მხატვრის ღდტლ ვეფხისტყაოსნის მერე.

მ. კიბინი

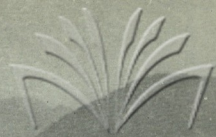
ეროვნული
ბიზლიროთეკა

ფიქრები.

ფოტო ს. შამანასლიანი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

აბტმირი: კრიტიკოსს ჩვენების საშუალებანი უფრო განსაზღვრულია, ვიდრე პოეტისა და დრამატურისა, ვინა რომანისთვის.

კრიტიკოსი არ შეუძლია მწერლის დარა საივე პირობის ისარგებლოს, მას წავსუენილი აქვს სამე- ტველად პირველი პირი — იმე“. განსაკუთრე- მით მიღვიწილი არიან ამ მხრით დრამატურები და რომანისტი, ამ უნაწილად მრავალი ნიშაში მო- ტეკობები. ჩვენ დახეივებით ვერაოღეს ვიტარე- ბით, ხალხჯი და შექსირი, მრევების მისი ვე- სიტყვებანი, თუ ნაოხორებისა და მისარების ენი, ეს ათასი სხვადასხვა ხასიათი და ნიშანი, ვე არის მათი მიღვიწილ ნიშანების მრავალგვარი სა- კუტურად. ასეთი საბერველი არიოღეს პქონია არისტოტელის, ილიოტ ტენსა და ბრანდის.“

სტუმარი: „მამ თქვენ მარტოოდენ ამ „წა- ჰბობით“ განსაზღვრავდით კრიტიკოსს როლს, თქვენ არა ფიქრობთ, რომ მწერალი, ხელგაწი მიღს ამჟამის მდებარეულად ხელში ფილოსო- ფიის, მოაზროვნის, საერთოდ კრიტიკული აზრის მდგრადობა?“

აბტმირი: „ზოგორც უკმაში ეს აგრეს ყოფი- ლა, მაგამ არა ყოველთვის. თქვენ აქ უნდაიდოდ იმეორებოთ ნიშნებს პირადებს. ჩვენ მრავალი მა- გალით ვივით, როცა თვით ხელგაწი იძილდა და საკუთრივ მართოდოდ იდებოდა. ლინარია და ვინ- დომ ჩანდნებში საკუთრივ ადრე მისაზა თანამე- დროვე ტრადიციონალის მოსტრეფილა. ეს ნაშე- ლი 1917 წლის გამოსტა შევითის სამეცნიერო ვა- დენიანი“. მქიელ-ანგლოზ, ლინარია და ვინამ დაშიანასა და ცხოველები ანაბოთა უკეთ ცოცრე- ბივრე შამა თანადროულმა ფილოსოფიებმა, ხო- ლა სერსისტიკოსის, მათემატიკის და საინჟინერო ხელოვნების დარგში ისინი წინ უსწრებდნენ თა- ვისი თანადროული მათემატიკოსებსა და ინჟე- რებს.“

შექსირმა, გოტემ, ხალხჯი და ტოლსტოი ამჟამითის დურებოვს ისეთი დიდი დღურებები მოსაწერის ფიქრადებს, რომელთა ბადალი არა მარტო მათ თანამედროვე მეცნიერებს, უნაწილვე საკუთრის ფსიქოლოგებს აც მოსდევდას.“

განა მარტო ამ დარგში, პომერისის პომეტი უფრო დახვეწებულ და ფიქრითი მასალა ძველ ბერძენთა ისტორიისა, ვიდრე ჩვენ ვაწველის თუ- ვიდიდ და შთილი ძველბერძენული ისტორიოგრა- ფია, ხოლო შექსირმა, ხალხჯი და გოტემ, როგორც ანალიტიკი თავითნა საკუთრით, უფრო მეტს მო- სწავებენ, ვიდრე ათასი მოზონი, ტურერი და შო- ლე. როცა ნაპოლონის 1812 წლის რუსეთში გა- მოლაშქრებლის მოიგონებენ, ლდე ტოლსტოის ვინ აუტყვის ვერსესა.“

პომერისი თავის საკუთრული უღრესად წაუკა- ნი იყო არა მარტო დიდი სტილის პოეზიაში, არა- მედ იმეცინიოდ არაგოვებშიც, მე არა ვაღი- ლებოდას თანადროული ვაგების რომანოსოვსად. იგი თავად იყო უღიღისი პოეტი, რამდენად პარა- ბოლური ნიშნი, უღრესად ხელგულსწმული პო- ეტიკური მრტველობით ადამიანისა და ბუნების იდუ- მალი ციფონიან ვაგებისსა სულ სხვა საშუალებით, მაგამ იმვე მასშტაბით, როგორც ეს ჩაიღინა შექსირმა.“

ორივენი, მორალსაბოლოს, დილოგის ორტე- ბით იყვნენ, მაგრამ იმ განსხვავებით, რომ პლატონი დაილოგებო შენსადე გამოწვეულ დრამატულ არტისტებს რომი უნდადა, ხოლო შექსირმა თა- ვისი დაილოგებისა და მონოლოგების ენი სხე- თივე იმპროვიზატორი ხასიათისა და მათი ურთი- ვრობითი შენის კატაქსმებით ვიცინავს. ადამიან- ბი ბუნების მისწინა, შექსირმა უფიღისი მოცადე- ბით დღესას თუნდად თანადროული ფსიქოლოგისა, ხოლო გოტემ ვაწვიარების ცნობად კანონს და- რჯინ-ლამარსკე ადრე მოიგონა.“

სტუმარი: „თქვენ არა გქმია ინტუიის მწე- რებით, ინტერსტრუო პოეტიკა?“

აბტმირი: „მა ჩემი აზრით, აბსოლუტური ნო- სენსია, არსოდეს დიდი ინტელექტის გაჩენშე არა- ვის არავითარ შეუქმნია დიდი, არა წარმოსადგინა ანატომიის ამოცოვლენ მატკატრა?“

სტუმარი: „განა დიდი მწერალი, იმავ დროს, კრიტიკოსი უნდა იყოს?“

აბტმირი: „რაც დიდი მწერალი დიდის ფანტა- ზიით, დიდის გემოვნებით, დიდი ერთადილი უნ- და იყოს აღუტყალი, იგი კრიტიკული ხედვის შე- სიტყვედ უნდა იქნეს უცილოდ. რსივალად არა- ხოდ დარწმუნა კრიტიკული წერილი, მაგრამ ნი- სი პოების შესავალიში გამოთქმული პოეტური კრე- დო, ვთბს ესთეტიკურ ტრაქტატს მაწივინდა.“

გოტემ ეყრბნათან საუბროს მოგვცა კრიტიკის უმრტველობის შედეგები, ხოლო იმსილედმა პოეტმა როგორც ბროუნინგმა ბულგევიისთი ვამოს- ტავა თავისი კრიტიკული კრედი, ლდე ტოლსტოი თავისი პარადიგმული, მაგრამ დრად დაშაფიქრე- ბული უმრტვეობის ხელოვნების განს იხივის განე- მამავლობითი ჩამოყვინრა, მრავალი კრიტიკოსი დიდესად ვერ შეწვდნია მრტველების ამგვარ სი- მადფრეს. ანატოლ ფრანსი ხომ ისეთივე ბრწინავა- ლე კრიტიკოსი იყო, როგორც რომანისტი. ხოლო უტორიკი, ჩემის აზრით, თავის წინაღობებში იგავ- მიუტყველოდ კრიტიკოსად მოგვლას მოსთხოვს.“

სტუმარი: „საქართველოში თქვენ ვინ ჩაოვლი- ბით ქართული კრიტიკის ფუძემდებელი?“

აბტმირი: „ქართული კრიტიკის ფუძემდებლად იგი ჩავთვლიდი ილია ჭავჭავაძის, თითქმის ყველა- ფერი შენასწავი და თვალსაჩინო, რაც ცხესამე- ტე საკუთრის საქართველოს მოგვლას, მის მიერ იყო შეწინაშედი და ქვეყნად შედესტებულ. გარ- დე დიდ გვირგვინებს, ილია ჭავჭავაძის ასახიოთე- ბი და დღესაც მრავალ მწერალთაგანის სახატკრეს; სიყარული და პატვისცემა თავის თანამედროვე- სადნი. მის ადამიანის ქართველობისათვის ნიე- ლოზი მათაშუალოს ტალანტი და ვაგებს ნიე- ლისა და გრიგოლ ორბელიანს არა ერთხელ შეუდებებია ურთიერთისათვის ხბალი, და ვანა- გებია არსებულს. თუცა იგივე უნდა თქვას, გრი- გოლ ორბელიანის სახელადვე წარმოთქმული ბრწყი- ნელი სტიკეთი ილიამ ერთხელ დიდი დავაშიწე- წა თავისი დიდბუნებობა და კიდევციათა.“

სტუმარი: „გარდა ნიქოსა, ვანაბელიანის, ცოდ- ნისა და წარის ტენისისა, კიდევ რა ესახირობა, თქვენის აზრით, კრიტიკოსია?“

აბტმირი: „კრიტიკოსი, ისევე როგორც ყოველ ხელოვანს, ყოველ მწერალს ერთი არა ესახირო- ბია, რაც არც შენსწავივად, არც შენსცემადა და არც მეტყველებითი თან დაბუებია ადამიანს.“

სტუმარი: „მთავი რა?“

აბტმირი: „ის რაღაც უცნაური, ისევე მწილად განსამარტებელი, როგორც მწილად შეხასიბი, რი- მედესა ძველი რომაელები „იუსტუს“ უწოდებ- დნენ, ხოლო ქართულად გვიგონება გვიკვია.“

სტუმარი: „მთავი რა არის გვიგონება?“

აბტმირი: „ჩემი პატივ, გვიგონება ისეთივე მწილად განსამარტებია, როგორც უცნაურებია, მწე- ვინებია და სხვა მისთანანი. მე ვეძიებდი ერთ- ერთი ბრტყელების განმარტების, რამდენად, ჩემი აზრით, ყველაზე მეტად მარტველია: „მოსტრედი- ბულიად განსა სავისა, არა წარმოსადგინე საბე- თისა, მოწინების არა დწურუნების ვითა.“

სტუმარი: „შე აგრე ვაგე „იუსტიტიტიზმად“, მამ უმრტველიყო. თქვენ მართად ხართ, რო- გორც ყოველი ხელოვანი, ისე კრიტიკა უმრტვე- ლი უნდა იყოს, თქვენ აგრე ბრტყენი არა?“

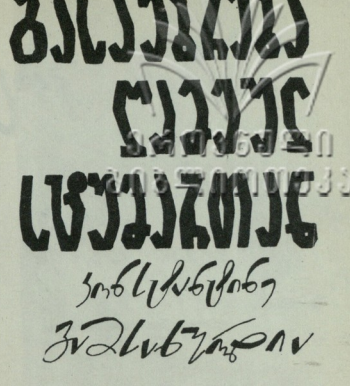
აბტმირი: „ბედოვნება და უტრენდნეო?“

სტუმარი: „უპარტიო, არა?“

აბტმირი: „როგორც მოილი ხელოვნება, ისე კრიტიკაც არა შეიძლება უპარტიო, ამ უტრენ- დნეო ყუფის მე მოგახსენებ, მიყვეტიტიტიტი.“

სტუმარი: „მამ თქვენ აგრე ამბობთ, ხელოვნება უტრენდნეო არა არის?“

აბტმირი: „რაც არსოდეს ყოველი და არც ღღეს არის იგი.“

სტუმარი: „მამ ყოველი დროის ხელოვნება ტენ- დენციური ყოველი მუდამა.“

აბტმირი: „ეს ვფილოსოფოს არა იმ ხელოვნებას, რომელსაც რსივალად „სახლადობად, საორთე- ვად“ სოხლის, ვფილოსოფოს, რა აქმა უნდა, დღე ხელოვნებას. არსოდეს არავის შეუქმნია რამე ედო და შესანიშნავი, ვინც რომელმე მძაფრ- დესსად არ ყოველი შერტული და ადვიტუნელი კრესივალად ისე მოწინების აღწრის მეფეთა კარს, მათ ნაიწების და იმებს, იგი უფროდ იქნებოდა თამარისეული ეპიქოსის მისწარაფებთან თანაშრახ- ედო, ხოლო დაწბე გამოკრეველი რომაოსტიტი იყო.“

დღივი გურმისმილი და ხახა ორბელიანი ქარ- თული ერთმეფობის პილოტიკებით იყვნენ. არც კრიტიკოსი შეუძლებს უტრენდნეო იქნეს, თუ იგიც იყო მათი დიდი იდებს სხვათა არა ვანებარია, ვიდრაც იგი დატკავებს თვალსაჩინო კავალს.“

სტუმარი: „მამ ტრენდნეოა უცილო ატრიბუტა თვით დიდი ხელოვანისა?“

აბტმირი: „იუსტიტიტიტი აგრე. მაგრამ... ამ კრე- ბი,“ მაგრამ უნდა თქვას. უნებო მწერალი, უნებო კრიტიკოსი ტრენდნეოის ზამარტებულ მოსტრეფე თოქიანა მოხლოდ. ტალანტურ ქმნილებებს ტრენ- დნეოა ისე შეტარებულ უნდა იყოს, როგორც ძელების სიტყმა ღამაში ქალის სხეულში. რამდენ- დაცდ ფრადების განრეკინებით ზომიერა დიდი მწერალი, ისე უროზოდ იყვნენს უნებო მწერალი ტრენდნეოსი ფერწარაობის.“

სტუმარი: „იუსტიტიტიტიტი თქვენ როგორ წარ- მოვიდებოთ თანადროული კრიტიკის მდგომარე- ბება?“

აბტმირი: „კრიტიკის ერთგვარი დღენიანე უთქი- შნოლა უნაწილად საკუთრის მართლვე თოქი- შის მთელ დახალაობით. ვითილო ვაგუთვობა მწკაბანდელმა და უფანტობო რეპორტიორებმა წარყუნეს და წახალტო კრიტიკოსის მთად კათე- დია. განა მარტო კრიტიკოსი, რეპორტიორი, ეს „ადამიანობის“ შუარტედი, იქ თანამედ მიტყვება რომისი, დრამის, ხანაც ღირადილად ღღების ვანრე- ბში. მას ყოველი წაუთი, ყოველ შემთხვევებში მზა- და აქვს თავისი მასხუი ყოველი მოვლენისათვის.“

რეპორტიორი დიდ ტალანტეს მისაწრებს ზნე- რად დროულ ტემასთან, მაგრამ დიდ მწერალსა და ხელმარტვე რეპორტიორს შორის ის განსხვავებაა, რომ დიდ მწერალს ხანდაზმული რომის სტილია ზნეიად მოკლედობის დიდი შემოქმედებება, ხო- ლა რეპორტიორი მცირე დროს ამბარს დიდ ტე- მას, მოძიებს, ცხადია, რეპორტიორი დროს არ ჩა- მორტება, მაგრამ ყოველი დრო უნა სხვების მას. რეპორტიორები ვერც ერთ ვანრის ვერ შეძლებენ

შპის ფოცნიშვილი

ესეუბრეც თავისთავს კაცი...
უზბურტენ, როგორც შლუსა და შუმილი...
ღვას და კითხულობს:
"როგორ ცოცხლობენ
კაცი, რომელთაც ქვა უღვეთ მყერღში?"

ვინც ჩემზე უკეთ ვალობს —
რა ვიცი, ვა ხომ არ ავტრია,
ო, აქ რა გინდა, ქარო!

სხვაგან ძლიერი შუქიც უნათია,
სახლიც დიდი ავეო, ხაროც...
ცხოვრება მათთვის სახნის ბუნებრივი,
შენ თუ დავაგრავე, ქარო!

მე კი უბუნდელ, ველურ რაშებში
ვვლავა, ვინაზეც, გქარაო —
სულ სხვა ქარიშხალს ვეთამაშები,
არ შემეფავარო, ქარო!

ქუჩაა სიყრმის სახლითი თბილი,
ღვას და კამათობს ქუჩაში მარტო —
შენ მას კაცურად ვერ შეხვდი დილით,
ახლა, ვინ იცის, კიდევაც დარდობ...

ის კი თავისთვის საფრთხის ისევ,
არც არის ვთხოვს და არც არას გერჩის,
კითხულობს მხოლოდ:
"როგორ ცოცხლობენ
კაცი, რომელთაც ქვა უღვეთ მყერღში?"

სიუზენის
ბე

ნუთუ ეს შენ ხარ,
ალუბლის ხეო?

ცივი გუდრონით შემზობლდელი
ამ ჭეისვლევან შენობებს შორის,
ნუთუალო და უცვავილდელი,
ნუთუ ეს შენ ხარ,
ალუბლის ხეო?

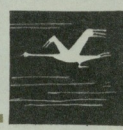
ჩემი ბავშვობის ნაბო დიბალო,
ის ჩაიგის ბუნდ როგორ გასწორე
ამ აპრეუბელ ქალაქში ახლა
ვის გააკვირვებ მწუხან ფოთლებით?

შენი შრილა შტოების ფტრინი
არ ეუბრება დღემდე არავის...

ო, მხოლოდ ღრუბლებს თუ ასხენებდი,
გრილი ცრელებით სელს რომ ვილობენ
და გაცვებთან იმ სოფლის ამბებს,
დღი ხნის წინაა შენ რომ დასტოვე.

ნუთუ ეს შენ ხარ,
ალუბლის ხეო?

ბ. შანი

ო, მინადირეც,
ნუ დააუბრებ შენს თოფს ქალაში,
ქალაში ახლა სიმშვიდე სუფევს —
ვით თუ დავთოფს პატარა წერო.

სულ სამი დღეა
რაც მფრინდა უცხო ქვეყნიდან,
აქ დასაბლდა და შეერგა
ლიანებს, ღურწუმებს...

უცვლო სიღამის,
ხვალისდელ დღეთა
ირომტირებო როდესაც ვფრინო,
ის დავს ცალ ვუნზე
და დაწურებულ შორის გაუპურებს.

ო, მინადირეც,
ნუ დააუბრებ შენს თოფს ქალაში, —
ქალაში ახლა სიმშვიდე სუფევს.

ბ. შანი

მართლა მემბდი, თუ უცვს დაცდა
ჩემი სახელი, ქარო?
შენ ჯერ ბავშვი ხარ
და მეშენია,
არ შემეფავარო, ქარო!

მე მეშენია, არ მოიხიბლო
ამ დამსხრეული ფრთებით,
ამ აწეწილი ჩემი ცხოვრებით,
ღველით, წუხილით, გზნებით...

წადი, იქროლე,
ძლიერ ბეგრია,

თავიანთ გულისთქვის კლასიკურად დასრულებულ
ფორმაში ჩამოვალბებებს, მათ თავი მოკატუნეს
ვითომდა ახალი ფორმების" შემქმნელი ვართო!"
სტუმარნი: "რას ვეცხუადით მათს გამო, ვინც
ეცხადებდნენ, თითქმის კლასიკური ლექსის ფორმა
მოქალაქეა, ნოველა და რომანი "ფაქტობლოკურმა
პროზაში" უცვთეს შემთხვევაში ნარკვევა უნდა
შესცვალოს!"
სტუმარნი: "უველა ამ თვორიების ავტორებიც რო-
გორც ოქტომბრის რევოლუციამდე, ისე მის პირ-
ველ ათედ წლებში, საესხეთი შორის ღდენენ რე-
ვოლუციიდან, პირიქით, რევოლუციის სტიქიას
ვინც აღწევა თვადი ამ უკანასკნელი რამდენიმე
ათედწელ წლის მანძილზე, გამარჯვებული რევოლუ-
ცია, დღიდან მისი გამარჯვებისა კლასიკური ფორ-

მების შემქმნისა და განმკვიდრებისკენ მიისწრაფოდა.
1917 წლიდან მოაქვამამდე რევოლუციის ვენიამ
დაარაგვა ძველი იმპერიის ნორმები და ფორმები
და ამის შემდეგ პერმანენტული რღვევით როდი
იყო ვაბოლო, არამედ დღენიადი დაღმწუნებლო-
ბით სოციალური და კულტურული ცხოვრების უკ-
ვიელ დარგებში".
სტუმარნი: "როგორც ანტიკურ, ისე დედოფლურ
და ბურჟუაზიულ ლიტერატურაშია სტორიიდან რღ-
ვეთი, ძველი საბუღწიფური ინსტიტუტების რღვე-
ვის ცდილობდ თან მოსკეობდა ლიტერატურის,
მხატვრობის და ბუროიმპოდერტების ნაირ-ნაირ ვა-
ნრთა სახესცვლდობა.
ჩვენს სინამდვილეში, თქვენ როგორ მიგანინათ,

განა ლიტერატურის უველა წრებში გრძობდებო
კლასიკური ფორმების აღმორინებისათვის ბძიო-
ლა?"
სტუმარნი: "ჩვენი ლიტერატურისათვის ეც არის
ერთ-ერთი უდიდესი ამრცანოვანა, მაგარამ კრ-
ტიკოსების ზოგიერთ წრეში მოიპოფებან ისეთი
სუბიექტები, რომელნიც არამც თუ ხელს არ უწუ-
ბენ ამ ფორმების აღორჩინებას, პირიქით ისინი
დღწორიტირებობს ახდენენ შუქლებისაგნა?"
სტუმარნი: "ამის უღდეგ როგორია?"
სტუმარნი: "უღდეგი ამისა ხელისაფულზეა კრ-
ტიკოსების სახელით მწერლობაში უმოსლმა რე-
პორტიორებმა ხელი შეუწყვეს ლიტერატურული
წუნის მოწვადებას."

პირველი ყოველწიანი

გაზეთი
1927 წლის
11 თვის 31

კონფარენცია ტალანდის

ქალაქ როვარტ ათელი წლების წინათ, ტელუფონის ამონენტი შეუძლია თვისი აპარატით მხოლოდ ერთ კაცს დაეკავშირდეს მაგრამ ტენჯის ახლა ბევრად უფრო მეტი შესაძლებლობა აქვს.

წელს ამერიკის ქალაქ საყსანში მწყობრივ ჩადგა ბელის ფირმის ახალი სატელეფონო სისტემა. ახლა ამონენტი, სხვა ამონენთან ტელეფონით ლაპარაკის დროს, შეუძლია აკრიფოს კიდევ რამდენიმე ნომერი და საუბარი რომინოლობა ბაღენინის შესანებ, მეოთხე, მეხუთე და ა. შ. პირის, აბე, მომ ა. შ. გვარი ტელეფონით სრულიად ადვილია თათბირების, კონფერენციებისა და კრებების ჩატარებაც.

ახალი სატელეფონო აპარატი ამონენტი საუბრის დროს იმასაც აღუბრუნებს, რომ მასთან სხვა ამონენტიც სურს დალაპარაკება.

ამ აპარატს შეუძლია ზარის ის ტელეფონზე გადართვა, სადაც მისი პატრონი იმყოფება. კონსტრუქტორებს არც ის დაეწინაობა, რომ ერთი დილაკის დაჭერით ავტომატურად იქნას ის ნომერი, რომელიც ყველაზე უფრო ხშირად სჭირდება ამონენტი.

ძალადი და საზირონი

ბატონი თვალთა შორის საფიზიონს მნიშვნელოვანი ადგილი აქვს მიყენებული და ძვირადღე ფასის. სწორედ ამიტომ ყველა გავიყრების მიყენება, მკვირვებმა დღემამ ათრამოცერტი დახატეს" საფიზიონს წერილი ბოკოსაგან (დამეტირტი ერთი მაკრანი, სიგრძე 3 სანტიმეტრი) დაიწყო ძვირფასი ქაღალდის ფურცლების დამზადება, რომელიც ფართობი 50 ცკადრეტული სანტიმეტრია. ფირმის განჩინებული აქვს უახლესი მოთხოვნა უფრო დიდი მნიშვნელობის ფურცლებზე გამოქვეყნება.

ასეთი ჩვენ ჩვენ არ ამოხვს ისტორიას. ჩვენი უნდა გამოვიყენო საფიზიონის ქაღალდებზე ამერიკული უტრანალი, რომელშიც ეს ცნობა გამოყენებდა, ამის შესახებ კონტრეს არა სძალდა. ამ საქმეში შეიძლება ნარეობობო მანერ შეიტანოს სისადალ უტრანალი სათავიშა, რომელსაც ჰქვია "რეკრეტებისა და ტურეების მართვა".

ნა გალობა იწყებს. მიუდგომელი კომისია თვალთა გალობის მუხლებს ჩაიკრფინობას და თანამიმდევრობის. იმდროს ერთმა სკენინამ, მერობზე, მესამეზე, კომისია ეს განაჯარობს "სხემის" თვალს.

ვისკონსინის (აშშ) შტატში ტარდება სატელეფონო მამლების უკველიწლიური კონკურსი, გამარჯვებულად ითვლება ის „მომდრალი", რომელიც ყველაზე ხანგრძლივად ითვლება. შარშან ჩემპიონი გახდა მამალი, რომელმაც 80-ჯერ დაიეთვლა ნახევარ სათონი.

გასულ წელს, მეოთხე ორინტილოგური ჩემპიონების დროს, სამხატრალიზოტორის კანარის ჩიტმა „სამთელი ჩემპიონის" ტიტულუბი მიიღეს შეფეროლობაში. შეფერბებში მონაწილეობას იღებდა 2400 ჩიტა არგენტინიდან, ინგლისიდან, საფრანგეთიდან, ბელგიიდან, შვეიცარიიდან და ავსტრალიიდან. მაგრამ ბრალიდური კანარის ჩიტები ყველაზე ლამაზები აღმოჩნდნენ. — ისინი უკვე მეოთხედ გამოიყენებენ პირველ ადგილებზე.

მსოფლიო ფრთოსანი ჩემპიონები

სკენიონების მოწინებების ტრალიეფოლობი მარტის (გდრ) ჩაიონებია. მარტის ქაღალდებსა და სოფლებში უკველ ზაღებებს იმართება ფრთოსან სოლისტო შეფერბებები. დღისის იქვს საათზე, ეთორის წვრთა წინ დადგენენ სარქველიან ვალებს. როგორც კი სარქველებს მოხსნიან და დღისის მზის სხივები გალობას ააბრწყულებს, სკენი

სამასმორტო სამონელი

გასულ წელს პოლონეთმა საფრანგეთის მიყენდა 22 ტონა ბავაყი. ძალზე დიდი იმდეთი ადგილზედ დაიკრფინება. სელ უფრო და უფრო დიდ შემოსავლად იმდეთი ექსპორტი ცოცხალ კერძობებსა, რომლებსაც პოლონეთი უგზავნის საფრანგეთსა და გერმანიის ფედერატიულ რესპუბლიკას. წელიწადულ სამონადირა სეზონის მანძილზე პოლონეთიდან შორ ქვეყნებში უკვე 60 ათასი კერძული ვაგზავნა.

სომა რამ ვისბარტა

გვყარობს წინათ მხოლოდ ფეხით იკრებდნენ ბურთს. ბურთის ხელში ზღობის დროს მათ 1872 წლიდან ბილი

მეცარი სახელი — თერთმეტმეტრიანი (უფრო ზუსტად, 10 მეტრი და 97 სანტიმეტრი) დარტება შემოღობულეთ იქნა 1891 წელს.

„თამაზარტ მდომარეობის" წესი 1897 წლიდან დაყარინდა.

ფეხბურთის კარის სიმაღლე 3 მეტრი და 44 სანტიმეტრია, სიგრძე 7 მეტრი და 38 სანტიმეტრია.

საფეხბურთო მოედნის სიგრძე მეტრების 90—120 მეტრამდე, სიგანე 45—90 მეტრამდე. იმ მოედნების სიგრძე, სადაც საკუთრება და ხატარაშობისო მატრები ტარდება, უნდა უდრიდეს 100—110 მეტრს, სიგანე 64—76 მეტრს.

რვა კაცი — ეს არის მოთამაშობა მინიმალური რაოდენობა, რისლითაც

უნელი შეიძლება მატრის ჩახატარებულად დაიშვას.

სამბოთა კავშირის ფეხბურთის ნაკრების პირველი კაპიტანი იყო ცნობილი ფეხბურთელი მიხეილ ბუტუსიკოვი, რომელმაც ნაკრებში თერთმეტი წელი ითამაშა.

სამბოთა კავშირის პირველობაზე პირველ მატრს სჭიდა მსჯავა ბ. ბოკალოვი. იგი ახლა საკავშირო კატეგორიის მსჯავა.

***

ინგლისის საფეხბურთო კლუბს — „არსინალს" ბევრი დანახსიანობა არ სჭირდება.

ფეხბურთის მოკვარული კარგად იცნობენ და გულს მითამაშებენ. აქამდე არც ისე ცუდად იყო ამ კლუბის საქმე, მაგრამ ახლა მისი ხელმძღვანელები ძლიერ შემოვიტყულები

აიანა, — აღარ იციან რა წყაღს მისცენ თავი. ამის მიზეზი ის აურჯასკია, რომელიც აბეებს ქალიშვილებმა — ამ კლუბის მუდმივმა და თავდავიწყებულმა ველშემატარებელმა. მათ გადამწყვეტს ჩაიხაიპალიონს „არსინალის" ქალთა საფეხბურთო არსენალს. ხელმძღვანელები ხან გაუყრნენ მათ, ხან დაუტყრნენ — ანაფრმა არ ვაიბა. არა და ეთვლებითო, თქვეს ხელმძღვანელებმა, ახლა ჩვენი ბიჭები თამაშის საუფრებლად ვილა წავალი

კლუბის ხელმძღვანელები რომ ველარფერს გადნენ, მიმართეს გამოჩინელ იურისტს, რომელსაც დაეკავდა მოედნისა კანონი, ველოცებოდა ინგლისის პარლამენტის მეორე XIII — XIV საკულის წლების მიწავდა ამბობენ, რომ ეს კანონი ქალებს უკრძალვად ფეხბურ-

თის თამაშს. იურისტი ველმოდინე ჩაუღდა არქივებს, მაგრამ ეს კანონი ეჭვრეობიან ვერ იპოვნა, ახე რომ, მეგობრებსა ჯერ ისეც დაძახებულა და „არსინალის" ბუნდა აშკარა განსჯადღობს წინაშე დგას.

***

ბრაზილიაში არის ქალები სანამუღლეუ ამ ქალკაცის რაილისადგურის მუშაყება ერთ დღეს გაღასცეს რეპორტაჟ მატრის მოხალის „ინტერნაციონალისა" და სანამუღლის ვუნდებს შორის. დამკრირი დამკრირთი გაღასცქვდა მატრის სელმდობას, ისმიადა მისი განჭირული კვილი — „დარტკმა ქალიც დარტკმა არის" რეპორტაჟტორიდან ისმიადა სტილიონზე დამკრირთი ხაზების ბაგუენი. ბოლოს დამკრირმა გამოცხადდა, რომ განმარტებს ტალიმდობა ანჭარიშით 8:1. ვაიკავდა იმდენად ამაღლებებულ იყო, რომ ერთი მსმენელი ქალმ გარდაიკვალა გულის შეტევისაგან.

ყველაფერი ეს კი თურქი ფილისოფიაკი იყო, არაფიოთარი მატრი არ შენდგარა.

ამას წინათ, მწერალთა კავშირის კლუბში გაიმართა ლიტერატურული საღამო ცნობილი მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის ლევან ასათიანის (1900-1955 წ.) სხვისთვის პატრიარქულად, ურჩხულად ამ წოდებულ ვაჟებზე რამდენიმე ჩანაწერს ლევან ასათიანის უბის წიგნიკიდან.

ლევან ასათიანი და ქართველი ხალხის

საღამოს რაღაც გვერდებზე და მე მივიღებოთ სტუმრად ლევან ასათიანი. ახლა ის სრულიად მარტოა. რაღაც და შეიღწეული აგარაკზე არაფერია. ვაჟი, თათარი, არაბულირის ლიტენანტი, სეკსტაბოლში დაბრუნდა გერმანულად, უკვე მეორე წელიწადია, მისას არავითარი ცნობა აღარ არის, ფიქრებზე, რომ დადგება...

საკვირველია — ლევან ასათიანი არაოდეს არ იტყვიან ვაჟივით, არც ამ საღამოს უთქვამს რაიმე. მე მგონი არასდროს სხვისას არ უნდა იფიქროს ერთადერთი ცაყის საბედსურეო აღსანიშნულად. ის თავიდან იშორებს ამ სმონილ დიდებს.

ვისაუბრებ, ნარდი ვითამაშებოთ. შემიღებ ლეონ თეთრონი გამოაცხოე მუდლი. ერთი პოეტი ლეონი აღმოჩინა, აბატარა წყვეა აქვანი. შემიღებოთ ამ მცირე ვახშმს.

ლეონი საბედსურეო იყო, ახლანდ დაბრუნდა. უნახავს ცნობილი ქორთა სახანაია, მსოფლიო რეკორდსმეტი ჩის ფთოლის კრეფილი.

— ქორთისთან რომ მიველი, ის შინ არ დახვდება, ზედღობი იყო წასული.

მე შემიღებთ ქორთის შვირი. ის ერთი გამხდარი, საყვალე მხიბვლია. ერთხანს ველაპარაკე.

ჩქარა ქორთივად დაბრუნდა. მე წინააღვიდეობიდი მას. მივსაგებოდი ერთმანეთს. დასხვდით ჩემოთი, სუბარტი დავიწყეთ.

ქორთიან მამობა, რომ ის თორმეტი წლის ასაკიდან ჰკრებს ჩაის. როცა წამოიზარდა, თავის საყვარელ მამაკეთს ვაძლევდი. მამაკეთს და მამაკეთს. არაფერი სხვა აღსანიშნული მამაკეთსმდე მოსკვდა მის ჩინა და სურდა ზედღობი, ამით არიანდა იჯახს.

კოლქტივიზაციის დროს მან მილიანად შეიტანა თეთვის ჩის ნაკვეთი კოლქტივში და თეთრონივე შევიდა შერად...

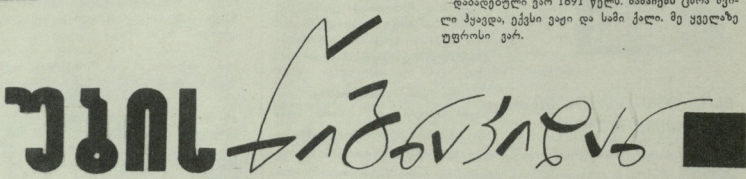
ქორთიან ძლიერი შთაბეჭდილება დასტოვა ჩემზე. ეს პატარა, კანფერისა მწერი, 45-46 წლისა, მილიანად გამოხატულება განიჭდა და მომართობს. არ არის წული, რომ მომართობაში არ იყოს მისი სახის ან სხეულის ყოველი კენთი. მე მიინდა, თუ მოვახებრებ, დაღწევაში მისი პორტრეტი.

4 სექტემბერი, 1948 წ.

გრიზოშვილი და სტამბა

ი. გრიზოშვილი მიიხრბა: — ი. გრიზოშვილი სათბურეო ტომის გამოცემაზე ბევრი ვერძობე, ამას წინასიტყვაობას და შევიზენებუ არ ვამბობ, წინის აწუხობას და ვარჯიშულ სტამბურე გაფორმებას გველისმობ. შერადო გვერდები ხელახლა გადავწვიობინე, რომ უსუსებო და მზად ყოფილიყო დალაგებული, რომ პავინაყო თავიდან ბოლომდე თანმიმდევრულად ჰქონოდა წიგნს და არა ცალკე წინასიტყვაობას და ტექსტს.

წიგნის ანაწილის უცანსეწელი ფორმა სრული არ გამოიღოდა, თახვი გვერდი ავლდებოდა. ეს გამოიწვე...

ლევან ასათიანი

ვევდა შეიკრების დროს გვერდების უსწორმასწოროდ დასაწყობებას. ამის თავიდან ასაცილებლად სარჩევის ტექსტზე დავსვლე და რთი წყების მდებარე ერთ წუხაზე ავაწვიობინე, რომ გამჭვირება და თახვი გვერდი შეეშინოს. მართლაც სრულ ფორმამდე მივიყვანე.

შემდგენს თავზე ვადეტი და არ მოვშორებოვარ, სანამ არ ჩამოიბუტვს. რა გუნა, ასეთი ხასიათი მაქვს.

სახელგამის გამგებ, ნიკო კიკნაძემ მიიხრა, ნეტავი შენისთანავე გამოიშველი მომცა სტამბაში.

20 სექტემბერი, 1944 წ.

ბროსი და წიგნები

ესეც ი. გრიზოშვილი მიამბო: — დედა რომ გარდაეცა. მისი წერილობანი ნივთები, მათ შორის, პირნიჭი საყვარელი მამაკეთი პარკი, სუფრანი შევხებო და მაგისთვის შევიტე მამაკეთი ბაჩუხეში, ჩემი წიგნისთვის თათხში.

ამას წინათ ვიკავებ კომისარეტიკაზე წიგნი მიხიბო. ეს წიგნი ავადღობის გამოცემაში. ამ გამოცემაში საბჭოეთის ცალკე თარი მაქვს... როცა წიგნი ვადემეო, თარის კოეფიციენტს ბრძოლი ვაგმობდი. და ვავადი, არასდროს წიგნის თარხზე ბრძოლი არ შემინახავს. სხვაგანაც ვნახე თარის კოეფიციენტში ბრძოლის პატარა ასუფობები.

მეორე გამოცემაზე: თავგების დღეაჩემის ბრძოლის პარკი სულ ვაეცალათ და ჩემი წიგნის თარხებზე პავიციენტის ნაშთის მარჯვს საყვარელი.

ჩემი წიგნისთვის თავგები შემიკრებინე, საუკეთესო წიგნისთვის ვუდებო დასრულე. ეტყობა ვაგმობარა თავგების ნაშთივარა. ეტყებოთ კბილები და ხრავანე ყვის ნაპირზე.

წიგნისთვის თათხში ხეთი ხაფინეი მაქვს და ვებულო, მაგრამ არ შევლის. მივალ ხოლმე, ენახებო, რომ თავგების არა მარტო მისტყუებული ქორთის ნაშთი, არამედ თეთი ხაფინეი გამაბული თავგებოთ კი შეუქამიანთ.

20 სექტემბერი, 1944 წ.

ბედნიერი დღე

ღიღის ზეუთ სათბურე აშკარადა ტეფიფინის ხაზი. ახლანდ უფრომის, სიმონ ჩიქვაძის ხმა ვიციანი. დღეაყ სიმონი, სიხარულივან ხმა უფროთის.

გამოცემის ამბავს, რომ გვერდებზე ჩველ მოაწერის უსიტყუო კაპიტულაციას და იმის დამოკიდება ჩვენი ქვეყნის გამარჯვებით.

ერთად რადიოს. დიქტორი იმეორებს ცნობას ჩვენი გამარჯვების შესახებ და მისი ხმაზე ხარითი იტყვის.

ბედნიერი დღე უფრომის მატობა უნდა. გთავად ეს ამბი, ჩვენს სიხარულს ვაჩვენებ.

ბენიკის სოფელი რაჭაში

— მე სოფელ ხიმშიდიან ვარ, — მიიხრა ერთხელ ცნობილმა პოეტმა კოსტანტინე ჭიჭინაძემ — ის მდებარეობს ბარაკონის მახლობლად, უნიანდ ოცდერთი კილომეტრის მოშორებით, ქონისასყვე. დაბადებული ვარ 1891 წელს. მამაჩემი ცხრა შევილი ჰყავდა. მისი ვეი და სამი ქალი. მე ყველაზე უფროსი ვარ.

სოფელი ხიმშიდიანი სოფელში მოხსენებულა „ხოვდა“. შეიკრება ასე უფრომდებო ჩვენთან — ის სოფელი დამწერის შედიობა, არ ვიცი.

გოთიკი ლეონისთან ვიცილი, რომ სოფლიანი იმეორა შემიღებ პოეტ ზესიკ ვაბაშვილს იმ ადგილებში მამულე უბოთია.

ჩემს სოფელში რომ აველი, ერთხელ მიხსოვს გამოცემაზე ამის გამო. მათ დამდასტურებს, რომ ხიმშიდიანს კვეთო მდებარე ადგილებს წინათ ასავაბა-შელო“ რაზევით. მათ არ იცოდნენ და ვერც აფხსიან, თუ რატომ უყოფებოდა ამ მიღმას ასეთი სახელი — არც ერთი ვაბაშვილი იქ არ ცხსხა არაოდეს.

ამჟამად ის სახელწოდებები წაშლილი ხალხის ხსენებანი.

5 აგვისტო, 1945 წელი.

ბეშქარი

ბეშქარი. ძველი ტახარი, მადალიან ბეშქარი. ირგულე შემოღობის მექვეთული ბეშქარი. ტახარი სიძველესან ვაეცილებულია, როგორც ხალხზე დაეცილები ფთოლი.

ჩრდილო ადგილები. დიდებული დრესკა თამარის. მისი თვადები, მარჯვენა წარბი, ოდნებ ზა-წული. მისი კავები. შევაგებებოდა აფხარა ნათესო ხელების, წყროლი, ნათალი თითები.

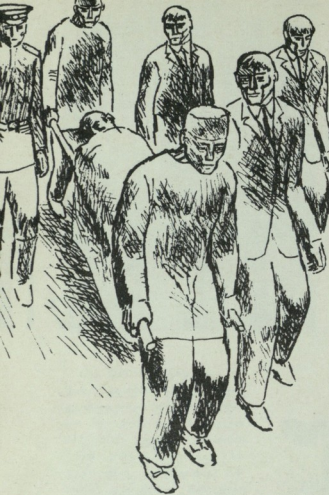
ვედელს ზნაჩი ვასწინა. ზნაჩი თამარის სახეზე — ნიაბებ, მარჯვენა დღეზე.

საკვირველია: რატომ მიანდამიან სახეზე ვანა ცოტა იყო ეწინავე სხვა ადგილი? მაგრამ არა, ეს თითქმის მიწინაა ჩვენი წარსული ცხოვრებისა. ზნაჩის ჩვენი ისტორია, — ქართული სულის პარმიანის რომ არ ჰდგება სასტეფო მანძილზე... საკვირველია, როგორ ვადგარბით, რომ სულ არ დავაშულო, რომ სულ არ დავიფერდეთ!

ტახარის ვაგაგაგაში — მცირე პერბოთა. გოვალ იფიგნის პოეტის სტრეიფინებს: „შენს წინადა სახეს, მშვენიერი საყვარელი“ — გრ. ორედიანის ლოცვის („მოველ უფრომდებოთ“), შთაგინებულს ძველი მხატვრის ვედვედე ქმნილებით ტახარის კედლებზე. თუმცე უნდა თითქმის, მხატვრობა აქ ნაძლებ ვაგაგაგას ახდენდა პოეზიაზე. მთავარი იყო წარსულის მწევა-30 განცდა.

11 ნოემბერი, 1945 წ.

ურ ელემენტს, რომელიც ხშირად მოღებში მღვრი ბაღის მოკეს.

ჩვენ ენაზე იაონის ნაციონალური პარტი „ნიკო“. მისგან 17 კილომეტრი არის დაშორებული ჩიუხუნის ტბა, რომელიც ეკონის ჩანჩქერით არის ცნობილი — წყალ ვარდება 100 მეტრის სიმაღლიდან და მზეზე სპეტისი ყველა ფერებით დალავებს. მაროლიც, საოცარი სანახაობაა, მაგრამ ადამიანს, რომელსაც ჩრქის ტბა უნახავს, ადრად ფერა გააყურებს“. ეს სიტყვები ამერიკელ პროფესორ მაზარდს ეკუთვნის, რომელიც ჩემთან ერთად მოგზაურობდა ამ ადგილებში.

მიუხედავად იაონის ბუნების მრავალფეროვნებისა და სილამაზისა, მას აქლია „იანი მაღალი“, აქლია გაიანება, სიდიდით, ყველაფერი ზედმიწევნით ხელოვნური, მინიატურული და რაფინირებულია. რაც შეეხება პარკებისა და ტბების ყვითლ-მწიფისა — აქ ჩვენ ბევრი რამ გვგვს შესისწაველი და შეუძლებელია გადმოსაღები — შიშის ყოველი მტკიცელი რაციონალურად არის გამოყენებული, გაზონები — სივარულით მოვლილი.

ნიკოს, ჰაიონეს, კიოტოს, ნარასა და კამაურას გარდა, ჩვენ ენაზე ქალკი ნარა (იაონის დედა-ქალკი VIII სუეუნში); იგი დღესაც სესევა ულამაზესი ტაძრებითა და სასახლებით. დიდებული ტრადიციის ტაძარი, სადაც ინახება ბუდის მოფლობით უდიდესი ბრიჯონის ფიგურა (სიმაღლე — 16 მეტრი, წონა—551 ტონა), სინიტერესოა პორტუგის ტაძარი—იაონიანი (და შეიძლება მთელს მოფლობით) ყველაზე უძველესი ხის შუნია. ნარას „დიორ-პარკში“, რომელიც მრავალ ცვლადულ ენოლოგურზეა გაშლილი, თავისუფლად დასვირობა იმიბე.

სამუდმივო ექსპერტიზის დასკვნაში ნათქვამი იყო, რომ ათას ცხრაას სამოცდათი წლის სამ ნოემბერს, თბომავალ „ცისარტუელს“ დუქსში ნაპოვნი მოპაბოქის — ვიწმე ვოდეჩის ნაპოვნი გულის არხში ფიფქვით დაბის დარტყმის შედეგად იყო გამოწვეული.

ძიებისათვის დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა აგრეთვე სამედიცინო-საკვლავო ტექნიკური განყოფილებიდან მიღებულ დასკვნებს. როგორც ამ დასკვნებიდან ირკვეოდა, კრიმინალისტის მიერ აღუქმად ხანალოზოდ გაგზავნილი პაპირისონის რამდენიმე ნაწივე ერთიადიგივე ჭეჭუის ნერწყვი იყო შეშრალი. შავი მინით მოპირკეთებულ მაგიდაზე და ზოგჯერ სხვა ნივთზე დარჩენილი თითების ანაბეჭდები კი მოკლულ კაცს — გოდეჩის ეკუთვნოდა.

ერთადერთი კვალი, რომელიც დამნაშავემ მკვლელობის, ადგილზე დასტოვა, ეს იყო მისი ორივე ხელის თითების ანაბეჭდი. ამ თითების ანაბეჭდი ნათლად ემჩნეოდა მოკლული კაცის გულში ტარამდე ჩაღებულ ფინური დაბის ტარს, შუაზე გადატანილი პარლის ვაზას, ტუავის პატარა ჩეიონდის სახელწოდება და იატაკზე დაცემული გოდეჩის ქიმიანი გადმოკვლეული ვერცხლის პორკისგარს, საფურცლსა და ქალის ოქროს ბეჭდებს.

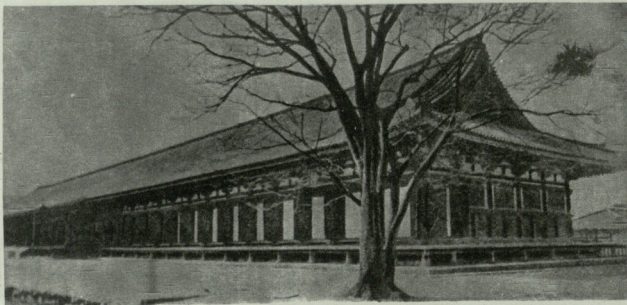
პოლიციური აღიზივით ვლასოს აცნობნდა, რომ ლუქსში ნაპოვნი თბის რამდენიმე დერის, ნაფურცლები და ვაგის ქიმიური ანალიზი გრძელდებოდა და დასკვნებს სასწრაფოდ გადაგზავნიდა გემზე.

(გაგრძელება იქნება)

კიოტოსა და კამაურაში ყოფიანს ჩვენი რესტორანში გვეყვით ლაღდა არ იყო გაყვანილი; რესტორანში უნდა იყიდ იატაკზე დიდებულ ბალოზე (რაც ძალზე მოხერხებული და ათი წუთის შიშველ შეიძლება მავალ დეკორაციის), ყოხები, რომლითაც უნდა ამოვიყარო ვერცხლ-ხანნაში არ გვიმოქმედებდნენ წყურბლ-ხანნაში და სხვა სპეციელ პირთა შიანისის გიხსტრება ხელიდან. სინამ ვახუცი წარჩინებულ მწიფე, სწავლი ამითიფერება და ისდა დაჭირებინა შერჩინა თვადი უფროსი ადგილობრივ მცხოვრებ, რომელიც გასაყიდა სიმაზრფეობი ხმაოზენ ამ დაუმორჩილებელ ჩხირებს.

ბოლოს გამოვეშვიდობიტი ტოკოს. ავიღით გემის ბაზენზე ნაზრტე უმარავა ხალხმა მოიყარა თბი. გამიკლებულს ხელში ფერად სერანტიანის კოხები ეჭირათ, რომლებსაც გემზე მდებარე ნათესავს, ახლობრუს, ან უფროსი ესროდნენ. ჩვენი გვერით რამდენიმე სერანტიანი, მაღე ნაპირსა და გემზე მდებარე შორის გემოქალი იქნა ნაიფფერი ქალისის ზონრების ყველი. ბევრ ჩვენთაგანს უნახავს ალბათ ეს მომენტი კინოში, მაგრამ მხოლოდ მაშინ, როცა თვითონ აღმინდები გამიკლებლის ან შავგარის ორში, ბოლომდე ჩაწვდები ამ ჩვეულების საიდუმლობის — მგზავრსა და გამიკლებების შორის გაიშალა ხელშეხებით თავი ბოლო წუთამდე თითქოს აჯგუშირებს მათ.

ჩვენი გემი ცალკე იაონისის აღმოსავლეთ სანაპიროს მიუყვებოდა, მაგრამ ამყვებდა იაონისა აღარ იყო უცნობი ქვეყანა. ჩვენ ვტოვებდით იქ მრავალ ვეგობარს, ჩვენ ვახებთ ხალხს, რომელიც დღეს გასაკვალულია უძველესი მისწრაფებით მშვიდობისკენ, მეგობრობისკენ.

იაონისა. მორიქოს ტაძარი.

შენ დაპირნახე

ნოღარ პაპანაძე

მოვიქტარობი, მოვიწრაფობი ფრენით, დარბეულზე ვიქემ, თუ რაშზე ვიქემ მგონი, გადმოკვარევი მიტეს ოქროსფრად ფერის, უყან დაბატევი გარის ციხე და გარის; გამოივებერი ცისარტულების ბაღის; გამოივებერილი ძირუღის და ბელუვის; მყვიარალ ყვირილის ჩოქეთი სოლამი ვეადრე; სულს ჩავეტრე ღერქშის გულუღელ ღერებზე; გადმოკვებვი ყანებისკენ მერე; არ შევიცენენ, ვეყვი ბილიგი, გვეყვი, გულში ჩაიყარი ჩვენი პატარა დღეა, მიუღუღრბე, ხელს შევაბე მერცხლებს;

ჩემსვენ მობობდნენ — ფეხი აედგათ ვაზებს, ახანდაბული ატამი ცეცხლის გზავედა, და რომ გამოველ ცეცხლების მხევედა, შენ დაგინახე: წყაროსთან იდექ, დღეა; შემამიცილობი, ნაიფულს მაყრვევილი უხვად, ხელუღს მიწვდილი, როგორც მუსესა და სითბოს, ფრეს მიფოქვარე, მაგრამ მიმტუნა მუსლმა, მოვიდობილი და ვერ მოვიდობილი თითქოს; ხმას ვერ ვიღებდ... მუსტრად რალაც ვეიქვა, ვაშლი მაყრდა პარზე ყვავილია ფერცლებს; ვერა, ვერ იქნა, ვერ მოვიდობი წუნთან, გამამგვიდის უცემ.

ქვეყნის ხმა

საქართველო

ბერძენის მემკვიდრეობის მემკვიდრეობის წლებში განსაკუთრებით სწრაფად იზრდება ახლგაზრდა ნარკოტიკების რაოდენობა. ეს გარემოება ხელსაყრელად მოქმედებს მემკვიდრეობის იყვანაზე.

ნეო-ორიგინის ისტორიის რაიონის ცენტრის და სპეციალური ორგანიზაციების ინიციატივით გახდნენ შექმნილი სპეციალური საინფორმაციო ცენტრი, რომლის დანიშნულებაც ნარკოტიკების ბრძოლაშია.

ისტორიის საინფორმაციო ცენტრში ამჟამად მენეჯერების ფორზე ჩაწერილი შრავალი ნარკოტიკების აღსრულება იხანება. ამ რას მთავრობის ერთ-ერთი მთავარი — დამ აბრუნი:

— ნარკოტიკი პირველად თქვენგანში წლისამ მივიღე. მაღე პერიოდის ყნოსვა დაეწყო. ამ საწამლავს შემდეგ კანკანე ვიხმამუნებდი. იმავე ხანებში გაცივანი ერთი მშვენიერი ქალიშვილი. მე მინდოდა იგი ცოლად მომიყვანა, მაგრამ დამაბრძოლებს და ჩვენ საბოლოოდ დავშორდით ერთმანეთს. სასო-წარკვეთილებში ჩავარდნილმა ყოველიველი დაეწყო ნარკოტიკის მიღება. ფული მაღე გამოიმეღა. იქნებულნი გავხდი ქრწინადაცობა დამეწყეს. ბო-ლოს ნარკოტიკების გაცივანს მივყავი ხელი. ეს ხელმა და პერ-შეშისთვის მძალდა, მაგრამ უკვე მოწამულნი ვიყავი და შპრისისა და ჯეროების გარე-შე აღარ შემიძლო მივხარა. ამ პერიოდში პერიონს, როგორც წესი, დღეში სამჯერ ვიღებდი. ასე ვარდებოდა რამდენიმე თვე. ბოლოს ყველაფერი და-ვიყარე — სამუშაო, ფული, მანქანა. შრავალურ შედეგად თავი დამეღე და ამ დამღებულნი ჩვენიდან, მაგრამ უკვე გვიან იყო. მე საბოლოოდ ვარ მიწამულნი ნარკოტიკებისგან და მათ გარეშე სოსოსეულ აღარ შემიძლია.

— ცანები წლისა ვიყავი, როცა ნარკოტიკი მივიღე. — ჰუვება ტომ ბლე-ვი, — ამ საწამლავმა მთელი ჩემი მომავალი დღეობა მე შეწინა ფული, შე-შეძლი შეშერითი ცოლი, შეწინადა სახლი, მანქანა, მურდობილი... ყოველზე ეს კი ნარკოტიკებით მოვარჩევის ყიბში გადავიდა. ჩემმა ფულმა მათ საშუა-ღა მისცა ეყიდათ „ავალიდიკი“, ავარიკი, სამედიცინა... მე? ჩემი ზედირი ახლა არის, რომ ლფში ვივარო, ვიტანო, საავადმყოფოებში ვიხიტილი ვან-ქურნების ფული იმედით, ვიტუო, ვითვალაქვითი, ფულისათვის ვეღვრო ხალს... მე ვეუზნებდი ყველა ახალგაზრდას: ნუ მიყარებთი ნარკოტიკს, ნუ გაქნებთი იმედი, რომ შემიღებ შესწლებით თავი დაღვრითი ამ დამღებულნი ჩე-ვის. ნარკოტიკებისგან თავის დაღვრა შეუძლებელი... მე მინდა მთელი მბით შევიძინო ხალს: აღვყავი პირისგან მიწისა ყველა დაწყველილი ნარკოტიკი... ნარკოტიკების მიღების სურვილი თავისთავად რიდი უჩნდება ადამიანს. ეს ავადმყოფური მოღვანა, უპირველეს ყოვლისა, კამიტალისტური საზოგ-დობის მანკური სინამდვილის შედეგია

სამუშაო აღწერა
მასშტაბი: კალმა სტუმარს თავისი ბავშვი-ბის ფოტოსურათი უჩვენა. სურათზე ხანმოკლე ქალს მუხლებზე ექა და პატარა გოგონა.
— ამ ასეთი ვიყავი ოცდაათი წლის წინათ, მოგ-წინაა?
— ძალიან, მაგრამ ეს პატარა გოგონა ვინაა?

შინაში შეხება
— რა გიბასება, სიყვარული რომ აუხებინა? —
პიოხის ჩქის შეგობარმა.
— ამ ამხინხა, ამა რას გავხებდობი იხეთ ქა-ლმეშვილთან, რომელსაც ერთდროულად თურმე სა-ნი კაცი ჰყვარებია: შეგსპირა, მთუფი და შილიერი.

რამდენი საწმინდა
პოლიციის სამმართველოში ტელეფონი აწრია-ღდა.
— პიტერმანის ბინადი ვარკვედი. სასწრაფოდ გამოგზავნი პოლიციელს, ოთხმოც კაცს შეგივად.
— რა? — გახსნა შირიკის შრავისა ხმა, — კატის გულსათვის პოლიციელი რა საპირისა, თავს იეფებში!
— ჩქარა, ოთხზე შერე აღარაფერი ეხველები, თქვენ გეგანადაცობა პიტერმანის, თუთუთუბი.

პრობლემა
ლონდონის ერთ კლუბში რამდენიმე ხანმოკლე მამაკაცი მულტარად მისწვლიდა მაგიდას. ერთმა ამოიხარა, მეორემ უფრო რამად ამოიხიზნე-შა, მესამემ ხმამაღლა ამოცქნია.
— ეშმაკმა დაღვარეს, — ბრაზიანად დახცვი მუშტო მაგიდაზე მოიხიბნა, — ბოლოს და ბოლოს დაწებებთი თუ არა თავს პოლიტიკურ მსჯელობას.
გერმანულადნ თარგმანა შ. შპირანაშვილმა.

გარეკანის პირველი გვერდზე: პიკის საათები. ფოტო. ო. თურქიახი და ე. პეტროვისა. მეორეზე გვერდზე: შვი-ღობითი სკოლაში ფოტო. ა. არჩვაძისა.

რედაქტორი გ. ნატროშვილი. საწარმო-რედაქციო კოლეგია: ო. გვიგინიშვილი, ს. დურნაშვილი, მ. სააკაშვილი, პ. ტახალა, ო. ციციშვილი, რ. ჩხეიძე, უ. ჯაფარიძე.

ბმ. ქ. მინდორის რედაქტორი გ. ნატროშვილი. მისამართი: თბილისი, რუსთაველის პრ. № 42, III სართ. ტელ. — რედაქტორის 9-84-86, მ/შ. მდინისა — 9-82-89, განყოფილებისა — 3-28-42 9-01-39

რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველის პრ. № 42, III სართ. ტელ. — რედაქტორის 9-84-86, მ/შ. მდინისა — 9-82-89, განყოფილებისა — 3-28-42 9-01-39

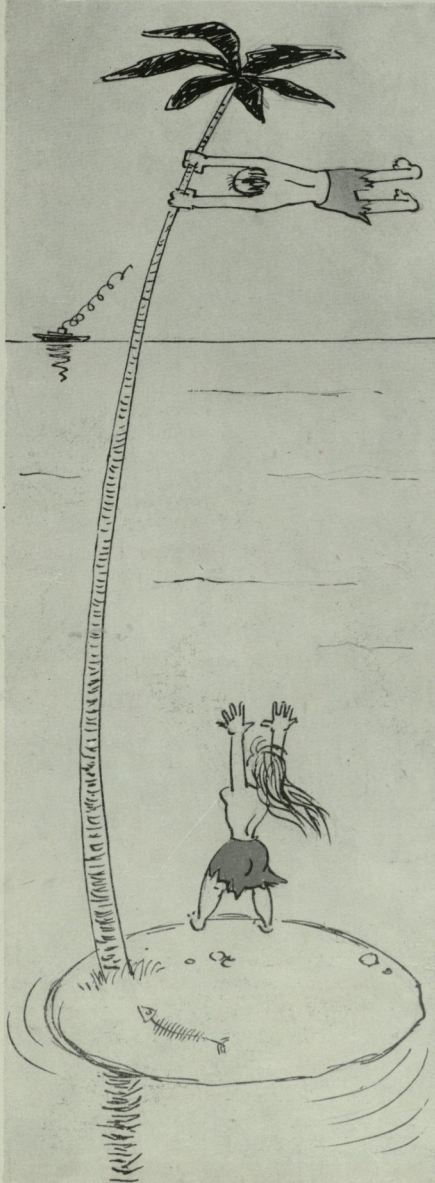
ხელმოწერილია დასაბეჭდად 4/VI-88 წ. გამოშ. № 87, ქალ. ზომ. 70x108/16, 1,5 ჟამ. ფურც. ნახებდი ფურც. 4,11. სააგროფო ფარმაცია რაოდ. 4,79. შიშისათვის ფარმაცია რაოდენობა 4,8. ფარმაცია ფარმაცია რაოდენობა 4,8. ტარაგი 24.000. შუცა. № 2117, უფ. 03334

Известный общественно-политический и литературно-художественный журнал «Дроша» (на грузинском языке) Издательство ЦК КП Грузии.

საქ. კ. ც.ის გამოცემულია პოლიტიკური, თბილისი, ლენინის ქ. №14.

უკანასკნელ კუნძულზე

ნახატები გ. ფირცხალვაშვილი.

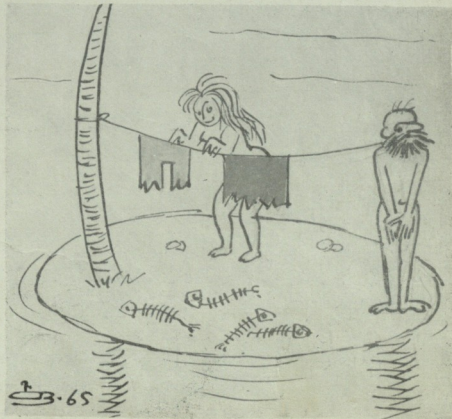
გვიშველით... აქეთ, აქეთ...

თვალბუკუნა.

არხად წახვიდი, მე ახლავე მოვალ.

♣ 3.65

სანიტარული დღე.

მარტი 76 წ.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

